

'Sεbhε Pɔlɔ 'paa Wlomu -nyima yoo

Nu, -Lagɔnyima mia Wlomuɔgbe 'wu, 'ma *Pɔlɔ 'paa 'sεbhε ni yoo. ɔ nεε wa -yla wee 'sεbhε 'wu nu, nyima 'ni mneni wa 'ka -Lagɔ -yɔlanyni wa 'dεε laguɔɔɔ nya. Nu, nyima -ka -Zezu *Klisi dli -gu zu, 'in -Lagɔ tia wa gbonyii 'wu, 'in ɔ nyεa wa 'yliyɔgagie lolu.

Fvsawεli

¹ -Ami, -Zezu Klisi lubhononyɔ, *Pɔlɔ, -ami cεlia ain 'wu. -Lagɔ laa 'mi, in 'ka ɔ *tietienyɔ -zε, mɔɔ -saa -bha 'mi ɔ gbɔɔ gbada.

² Wee -Lagɔgbu mia dε ni, -Lagɔ ka bha we gba ɔ gbɔɔ -falpanyaa gbεgbεin, 'in wa yia we cεli *-Lagɔsεbhε 'wu. ³ ɔ 'Yuu -guɔgbu we gbaa. Nu, 'mɔ wa gwalia ɔ dokpasa, nyimaa 'wlulapɔnyɔ *-Davidu zɔayli, nyime -kpua 'bhisa. ⁴ Zuzu 'Pɔpa -slolua 'tite nya nu, mɔ -wa -Lagɔɔ Yu, ɔ ka tɔtɔnya glaa 'wɔsɔɔ 'gbu. ⁵ ɔ -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisi mia ni, ɔ gbεgbεin -Lagɔ nua -ain 'nanɔ 'wu, 'in -a yia ɔ tietienya -zε ɔ 'ɲnu 'gbu -a 'ka dɔdɔɔ -nyima weε ɔ 'tite -slolu, 'in wa 'ka ɔ wεli 'nɔɲwε zu dli zɔzɔε nya. ⁶ -Wa ɔ -saa -bha wa 'ka ɔ wεli 'nɔɲwε zu, a mi wa glaa, -we ka gbɔ -wa, ɔ ka 'ya amia la -Zezu Klisi -nɔ nya.

⁷ Amia weε, -mɔ *Wlomu, amia -wa ka zε -Lagɔ -kali, 'in amia -wa ɔ laa a 'ka -mi tɔklu, nu, -amiaa Dide -Lagɔ -yɔ -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisi ɲwna ain 'nyu la, 'in wa 'nyε ain 'wɔtɔtɔε -dlɔɔ.

Pɔlv 'yibha ɔ 'ka Wlɔmɔ -nyima 'yi

⁸ Tɪatɪa mɪa, -Lagɔ na paa fuo -Zezu Klisu 'ɲɪ nya, a 'dɛ weee 'gbv. -We ka gbv -wa, dli a zva, we 'dɪ ka 'gbe weee -gɔlamnɛni. ⁹ -Lagɔ, ɔ ka lubho in mɪa nɔda na dli weee nya -Lagɔgbv gbaggɛ nya, ɔ -yi we 'ji nu, -we na gbaa gbuzɔnɔ -wa. We 'gbv, in -ka -Lagɔ bhuhhoeda -mɪ, amɪaa 'ɲɪ'i bɔ -mɔ. ¹⁰ Zlabhuezɔ, na bhuhhoea ɔ, ɔ 'ka 'mɪ 'yoo 'nyɛ, in 'ka amɪaa -gbɛ mɪ. ¹¹ Nu, amɪaa 'yɪyɛe 'tɔ mɪ 'mɪ 'bhada. In -ka amɪaa -gbɛ yi, -Lagɔ Zuzuu wlawlalu a yia 'yia na gbɛgbɛin, 'in a 'ka dli 'tɛmanɪ. ¹² Nu, in 'yibha in -mɪ aɪn glaa, 'in -a 'ka 'kɔayli 'pɔpali nanɔv dli zɔvɔe -yɔ amɪaa -nɔ 'sɔɔ gbɛgbɛin.

¹³ Bheliain, -we in 'yibhaa a yibheli 'ji, mɔ -wa nu, amɪaa -gbɛ na yi yaa yia -zakpa duun, 'in in 'nɪ -slɔ we 'yoo 'yi. In -ka -mɔ nyɪnɪ nɪ, in 'yibha nu, na lubho mɪa, sa we 'yia -tɪnɔv laga -dɔdɔ -putu -gv, we nɔ 'ya 'sa amɪanɔv -gbɛ. ¹⁴ -We in 'kaa lɛnɔ, mɔ -wa nu, in mɪ dɔdɔ weee -gv, -wa ka 'yli -bloa klaa, -wa ka 'yli 'nɪa -blo klaa, -wa -yia 'sɛbhɛ we -yɔ -wa 'nɪa we -yi, wa -gbɛ. ¹⁵ We mɪ 'saa 'gbv nɪ, na dli mɪ amɪaa -gbɛ nyɪnɪda -mɔ Wlɔmɔ, in 'ka aɪn -yɪa -Lagɔgbv gba.

-Lagɔgbv, mɔ nɪ

¹⁶ Nu, in -ka -Lagɔgbv gbada -mɪ, we'e 'bhalɪ 'mɪ zɔ. -Lagɔ 'tɪtɛ -wa, 'in -wa zva ɔ dli -gv, 'ma ɔ saa gbv 'wɔ: *Zuifɔ ɔ saa gbv 'wɔ tɪa, 'bhie ɔ saa nyɪmaa pɪnɪ gbv 'wɔ. ¹⁷ -We weee -Lagɔgbv slɔlua, mɔ nɪ: nyɪma -wa zva ɔ dli -gv, nyɪma tɪkɪnɪ nya ɔ bhua wa 'wɔ. Dli zɔvɔe -bhlogbɔɔ nya nyɪmɛ bhua gbv 'wɔ. We mɪ cɛɪda -Lagɔsɛbhɛ 'wɔɛ: «-ɔ -Lagɔ yibhelia nyɪmɛ tɪkɪnɪ nya dli zɔvɔe 'gbv, 'yɪiyɔgagɛ -mɔɔ yia 'yia.»

Nyɪma weee ka gbvnyuuu 'gba 'wɪu -Lagɔ 'yu

¹⁸ Nu, -Lagɔ mɪ ɔ 'cɛ -we bhua yalɪ -sloluda, -we ka gbv -wa, dɔdɔgbv -nyima mɪ gbɔnyuu lɛnɔda, 'in -we wa nva lɛ, we 'nɪ tɪklɪ -mɪ. 'In wa lɛnɔgbv 'nyii nya wa tuntɔnua -Lagɔɔ gbɔzɔnɔv. ¹⁹ Nu, -we -yɔ wa mɔnɛnia wa 'ka -Lagɔɔ gbv yibheli, we mɪ wa 'yu: -Lagɔ ka we wa 'klɔslolu 'nanɔv.

²⁰ -Lagɔɔ 'tɪtɛ, we'e bhua, 'in wa'a 'yɪ we -yɔ, 'in sa -Lagɔ mɪa, wa 'nɪ mɔnɛni wa 'ka 'sa ɔ -yɔyɪ. Nu, da -Lagɔ -laa dɔdɔ la, wa mɔnɛni wa 'ka wee gbv yibheli. -A -ka -Lagɔɔ lalalu yla, -amɪaa 'wlukɔvɔn mɔnɛni we 'ka -Lagɔ -yɔ ɔ 'tɪtɛ -yɔyɪ. We 'gbv nyima 'nɪ zizelida -ka. ²¹ Wa yibhelia -Lagɔ, wa 'nɪ ɔ 'ɲɪ -mɔnɪ, 'in wa 'nɪ ɔ fuo 'pa. 'In, 'mɔ nyumɛ 'ka yaa -Lagɔ -yla lɛnɔ. -Slɛɛn, wa 'wlukɔvɔn lapɔpalɛ bhe, wa 'nɪ gbɔyɪlo dlɪ -ka, we mɪ nikpise 'wɔ. ²² Wamɪa nɛɛ, wa -yɪ gbv, 'in -zugba wa nɔ -sabhebhagbv lɛ. ²³ -Lagɔ, -ɔ'ɔ tɪa, -ɔ ka 'ɲɪ wa 'kaa -mɔnɪ, wa tɪ -bha -mɔɔ, 'in wa bɔbɔa tɛlɛlɛlɪ -we 'wɔa nyima -wa tɪtɪe mɔnɛnia -yɔ blublunuma klaa, 'lalimɔvanuma klaa, we -yɔ dlunɔnɔnɪma.

²⁴ -We mɪa dɛɛ 'gbv, -Lagɔ yia wa kwɛbɪsa wa dlɔwɔnyɪnɪlɪ 'bɪ, 'in wa plalɪa wa 'dɛ pɔn, zɔbhahɪgbɔv lɛnɔvɛ nya. ²⁵ Wa ka -Lagɔɔ gbɔzɔnɔv -bɪgbɔpalɪ, 'in wa yia yonya -yɔɲwɔnɪ. 'In -Lagɔ -ɔ ka 'ɲɪ nyima 'kaa 'yɪlɪmɔnɪ sazɔnɔv sa 'yɪ weɛɛ nya, wa yia -bha -mɔɔ 'dɛ tɪ, -zugba wa bɔbɔ ɔ lalalɪ ɔ 'bɪgbv.

²⁶ We 'dɛɛ 'gbv -Lagɔ yia wa kwɛbɪsa wa zɔbhahɪ gbɔv 'tɔ 'bɪ. Nu, wa 'ɲwɔnɪ -yɔ wa 'lowɪa'a -dɪ -slɛɛn -budu 'wɔ, 'ɲwɔnɪ -putu wa -yɔ wa dia -budu 'wɔ. 'Sasɔkpa gbɔv lɛnɔvɛ mɪa, we 'nɪ 'yɪlɪnɔnɪ dɔdɔ -gbv. ²⁷ 'Sa -bhlokpade nɔkpasia -yɔ wa 'ɲwɔnɪ'ɪ -dia -budu 'wɔ. Nɔkpasiaa tɔ bhaa wa. Wa -lima wa -yɔ wa dia

-budu 'wv, zv we kaa. -We mia dεε 'gbv, -lu -we ka 'klv wa lenugbv 'nyuu kaa, 'mv wa yia.

28 Nu, wa 'ni ηwnu wa 'ka -Lagv yibhelii 'gbv, v yia wa kwεbisa wa 'ka wa 'dεε 'wukanv gbv lenv. 'In -we nyime 'na 'kaa lenv, 'in wa nva we le. 29 'Ylinyunogbv 'yli -bhlo -bhlo yea wa: nyima 'nyii wa -mia, wa -limaa kwelu wa dli nynia 'wv, wa nukple -nyu 'yli. Zenyi yea wa dli zv, 'in nyima -bhabhie nania wa dvdv. Wa ka -zle, wa -lima wa nva -dawli 'wv, gbvkvva -gbv wa nva le. Nyima wa saa 'ηni, 30 gbvnyuu wa gbaa wa -limaa gbεgbεin, -Lagv tonyima wa -mia, wa -lima wa vela, wa 'de wa ylimania, wa 'de wa ylia, naci weee da wa talia wa 'ka gbvnyuu lenv. Wa'a zv wa dide -yv wa 'nyaa 'nvηwe. 31 Wa 'ni 'wlukvvn -ka, wa'a nv wa 'dεε gbvbwεli -gv, wa 'te, wa 'ni nyazidli -ka. 32 Wa -yi -Lagv gbvwbhubhue 'ji: -wa nva we 'sasvka -gbv ni le, tlitlie -wa wa -nv. We mi 'sa 'bhie, -zugba wa nv we le, 'in 'debhie, tvva -ka we lenvda -mi, 'in wa ηwnunu 'yaa -maa.

2

-Lagv nyimaa -yvgbv 'wvbhubhue

1 We 'dεε 'gbv, -mi bhua de -na nyimaa -yvgbv 'wv, nyvov nyov -in -ka -mi, -in 'ni zizelida -ka. Nyimaa -yvgbv -na bhua 'wv, 'in -we wa nva le, mv -bhlokpade -na nva le. Nu, -in -ka wa -yvgbv 'wvbhu, -na 'de -in -luelia gbv. 2 'In -a -yi we 'ji nu, -wa nva 'sasvka gbv le, -Lagv bhua wa -yvgbv 'wv sazov sa. 3 -Mi, -mi bhua -wa nva we 'sasvka gbv leε -yvgbv 'wv, 'in -we wa nva le, 'mv -na nva le. Nu, -mi dli 'wv nu, -Lagv gbvwbhubhue yia -mi -gvzia yi? 4 -Lagv ka 'nani bhabha, v dli tie, v yi wvsa. 'Lee,

nyani -na nyania o yi? 'Lee, -in 'ni we 'ji-yi nu, -Lago -ka sa 'nani -ka -na daa, nu, -in 'ka -na dli 'bhiti gbu -waa? ⁵ -In -su yukwli -yo, -in 'ni 'yibha -in 'ka -na dli 'bhiti. We 'dεε 'gbu -na zumania -Lago o 'ce 'wu -na 'dε -yo. Wee ce mia, -Lago nyimaa -yogbu 'wobhu -zli, -na yia we. Nu, we zli -Lago yia nyimaa -yogbu 'wobhubhue -slolua sazono sa. ⁶ -We nyume -ka leno, we -tnoo o yia 'yia -Lago kwεε. ⁷ Nu, nyima toba -wa temania dli gbuzono leno 'bi, -wa talia 'nimnie klaa, 'nikwale klaa, we -yo 'yiyogagiee da -Lago kwεε, 'yiyogagie -we 'nia bhloluda -ka, 'mu -Lago yia wa 'nyea. ⁸ 'In, nyima -putu -wa solva -Lago -yo 'wu, -wa'a zva o gbuzono 'nohwe, 'in wa zva 'ylinyogbu 'nohwe, ma -yo -Lago yia o 'ce 'kadu 'paa. ⁹ Siaste 'kadu -yo dlo sulo yia nyima weee -wa nva gbonyuu ε bhiti. Zuifu -gu we yia gwedila, 'bhie we 'ka -wa 'nia Zuifu -gu nyi. ¹⁰ 'In -wa nva gbuzono ε, wa 'ni -Lago yia -mnia, 'in o 'ka wa 'ni kwali, 'bhie o 'ka wa 'wotote -doo 'nye. Zuifu -gu we yia gwedila, 'bhie we 'ka -wa 'nia Zuifu -gu nyi. ¹¹ Nu, -Lago mia, o' o gbizi nyima 'wu.

¹² -Wa 'nia *Moizu tite -yi, 'in wa nva gbonyuu ε ni, wa 'ni we -yioo, tlia -maa yi 'yaa. 'In -wa weee -yia wee tite, 'in wa nva gbonyuu ε, wee titee gbegein -Lago yia wa -yogbu 'wobhua. ¹³ Nu, -wa mia tiklu -Lago 'yu, ma -wa nyima -wa zva tite 'nohwe, we 'ni nu, -wa polva we yukwli, 'in wa'a nva we -yogbu ε. ¹⁴ 'In, -wa 'nia Zuifu, wa 'ni tite -yi. We mi 'sa 'bhie, -we wee tite gbaa, toba nva we -gu. Waa nyima mia, wa 'ni tite -ka. Wa 'dε -wa wa 'dεε tite. ¹⁵ Wa nonobho slolua nu, lenogbu -we tite 'yibhaa, we mi celida -mo wa dli zo. Wa 'wlukoon mi

we dayinyo nya. Mu nya wa 'deε 'wlukuvun lapopalie bhua wa -yogbu 'wv, nu, wa ka gbonyuu lenv, nu, wa ka gbuzov lenv. ¹⁶ Gbuvobhu zli, wa yia we -yoyia. Nu, -Lagovbu in mia da gbada, we neε nu, we zli, -we weee nyima zizea, -Lagv yia we gbv 'wvobhua -Zezu Klisu gbεgbεin.

Zuifo -yo tite

¹⁷ Nu, -mi, -mi laa -na 'deε Zuifo, 'in -na dia tite dli 'wv, 'in -na bhua -na 'deε 'wv 'kaduv, -na -Lagov 'gbv. ¹⁸ -In -yi -Lagov dumagbv, 'in tite ka -mi -slolu nu, -we mia 'nanuv -in yibheli we. ¹⁹ 'In -na bhua -na 'deε 'wv 'lolvnyaa 'yoo da -slolunyv nya, we -yov -wa mia nikpise 'wv wa zli nya. ²⁰ -In neε nu, -wa 'nia 'sebhe -yi, -mi -wa wa -slolunyv, 'in -in mia 'nyenyeyuaa 'yliyovunyv nya, -we ka gbv -wa, -in mi we -gv nu, tite slolua -mi gbuzov -yov -luyilo sa tiklu. ²¹ Nu, -mi slolua nyima. Lee -lu ka 'gbv, -'in -slolu -na 'dea? -In neε wa -ylae: «A 'na yili 'wie -ni», 'in -zugba -mi, -na 'deε -na yli 'wiece? ²² -In neε: «-In -yov 'nywov -putu 'na -dli -budu 'wv -ni* », 'in -mi -na nva we le yi? Yoyolagv -na nyεa 'wv, 'in -na ylia -we mia wa yoyolagv -budu zov yi? ²³ -Na 'deε -na bhua 'wv titee yilonyv nya, 'in -'in zv we 'novwe. -In -ka 'sa nuda -mi ni, -Lagov 'nyu -na belia zov. ²⁴ Nu, we mi celida -Lagovsebhe 'wvε: «Amiaa 'gbv, -wa 'nia Zuifo, 'in wa gbaa -Lagov 'nyu.»

Kni 'wvopapie 'zayli

²⁵ Kni 'wvopapie mia, -in -ka Moizu tite 'novwe zv, we ka 'ji. 'In -in 'ni wee tite 'novwe zv, we 'wlv sa wa

* **2:22** Glekiveli 'wv, we ji -wa nu, -wa kovwalia, wa -yov nyima -putu 'na -dli -budu 'wv -ni.

'ni yaa -mi *kni 'wopa. ²⁶ Sa 'bhisa, wa 'ni nyime yabhlo kni 'wopa, 'in -zugba o zu -we tite yibhalia nyime 'nɔɔwe, 'lee, -Lagɔ 'na 'ka o 'wobhu nyime wa 'paa kni 'wu 'bhisaa? ²⁷ Nyime, -o wa 'nia kni 'wopa ku -yo, 'in o zua tite 'nɔɔwe sazɔnu sa, -mi 'i zua da tite 'nɔɔwe, mɔ yia -na -yɔgbu 'wobhua. 'In -zugba wa ka -mi kni 'wopa, 'ya tite -we mia celɔda, we mi -mi kwɛɛ. ²⁸ Nu, -o mia Zuifɔ 'zayli nya, we 'ni nyime -o wa yibheli ku -yo, 'in wa 'pa kni 'wu ku -yo, mɔ. ²⁹ Zuifɔ 'zayli mia ni, -mɔ o 'wu wa yibhelia we. - We -wa *kni 'wopapɛe 'zayli ni, mu -wa dlu -nu, - Lagɔ Zuzuu -gbɛ we bhua, nu, we'e 'bhu tite -we mia celɔdaa -gbɛ. O nyime mia ni, we 'ni nyima kwali o 'ɛni, -Lagɔ kwalia o 'ɛni.

3

Zuifɔ -yo -wa 'nia Zuifɔ, wa mi gbonyuu -lenwanya nya

¹ 'Lee, Zuifɔ mia, lɛɛ -lu -zɔnu o ka, -we -zi -o 'nia Zuifɔa? 'Lee, kni 'wopapɛ ka 'jii? ² Cun, we nani 'yli da weee. Tiada mia, Zuifɔ -yla -Lagɔ wlaa o weli. ³ Zuifɔ tɔba 'ni yaa -Lagɔ weli -gu nɔ, 'lee, -a yi yaa gba nu, -Lagɔ 'na 'ka o weli -gu -tu? ⁴ -Innya, we 'ni sa -mi. -A yibheli we 'ji nu, -Lagɔ mia, gbuzɔnu -gbanyo -wa, -zugba nyima weee ka yo. -Lagɔɛbhɛ ka we -gugbu gba -Lagɔ daɛ:

«Wa yibheli -mi tiklu -na gbagbaweli 'wu,

'in wa -ka -mi gbuwobhuda kwa,

'in -na galia wa -gu.»

⁵ Gbonyuu -we -a nua lɛ, mu slolua nu, -Lagɔ tiklu. We -ka 'sa -mi, -Lagɔ -ka -ain 'cɛ -yɔpali ni, 'lee, -a mnɛni -a 'ka gba nu, -Lagɔ 'ni tiklu -mu? (In -ka 'sa gba, dudugu -nyima 'bhisa in gbaa we.) ⁶ -Innya, we

'ni 'sa -mi. -Lago 'ni yaa tiklu -mi, sa o 'ka nyumaa -yogbu 'wobhua? ⁷ 'In na yotobhwe -ka -slolu nu, -Lago gbaa gbuzonu, 'in nyima -ka o 'ni -mnini we 'gbu, lee -lu ka 'gbu o dili 'mi gbu, gbonyuu -lenonyo 'bhisaa? ⁸ 'Sa tolba vela -ain, 'in wa gbaa nu, -amia nee: «-A nu gbonyuu le, 'in zuzonu -nu 'ka -bha 'tlali!» Nu, -maa -cian mia de, -kasu 'wopapie mi wa -nu nya.

⁹ Saa nya? 'Lee, -amia Zuifu 'yilia, -amia -zia nyima tolba yi? -Innya, we 'ni 'sa -mi. In ka 'cin we -slolu nu, Zuifu -yo nyima -putu, gbonyuu ka 'tite wa 'de weee -gu. ¹⁰ Nu, we mi celida -Lagosebhe 'wwe: «Nyime -o mia tiklu, o 'ni -mi.

Nyime yabhlogbo 'ni tiklu -mi.

¹¹ Nyime yabhlogbo 'ni gbuyilonyo nya -mi.

Nyime yabhlogbo 'o -tali -Lago da.

¹² Nyima weee ka 'yoo -zono -golabhulo, wa ka -nyumo.

Nyime -o 'kaa gbuzonu lenu, o 'ni -mi.

¹³ -We tlaa wa nyee we 'wlu, gbawla -kali nyee.

Wa miu nya wa nua wa -lima -dawli 'wu.

-We tlaa wa nyee, 'munimee -dle -wa.

¹⁴ Melatiweli 'nyuu yea wa nyee.

'In wa weli nua nyime le.

¹⁵ -Gwagwie nya wa mia nyime 'bhaa.

¹⁶ Da wa -ka 'plili, -lu wa saa la,

'in wa tia -bha siasi.

¹⁷ Wa 'ni 'wutute -dlabo 'yoo -yi.

¹⁸ -Lago sasu 'ni wa dili zo -mi.»

¹⁹ -A -yi we 'ji nu, -we weee tite gbaa, -wa -yia tite, wa -nu nya we mia. We -ka 'sa -mi ni, nyime yabhlogbo 'ni zizelida -ka. Nu, nyima weee ka gbonyuu 'gba 'wlu -Lago 'yu. ²⁰ We 'dee 'gbu, -Lago

'na 'ka nyime yabhlogbɔɔ 'yi nyime tiklu nya titee 'noɲwezɔzɔvee 'ylibilanɔnve nya. -We tite nua le, mu slolua nu, gbonyuu -lenunya nyima -mia.

Sanɛɛ -Lagɔ zɛlia nyima nyima tiklu

²¹ 'In -slɛɛn mia, sa -Lagɔ 'kaa -ain nyima tiklu -zɛli, ɔ ka we -ain 'klɔslolu. ɔ -ka -ain nyima tiklu -zɛlia yi, ɔ'ɔ yla -amɪaa titee 'noɲwezɔzɔvee 'ylibilanɔnve. Nu, tite -yɔ *-Lagɔgbɔɔ -falɪpanya mi we gbɔdayɪnya nya, wa ka bha we gba: ²² -Zezu Klisu dliɔzɔzɔvee gbɛgbɛɪn -Lagɔ nua nyime tiklu. -Wa weee zɔa Klisi dli -gɔ, 'ma ɔ nu 'saa. -We ka gbɔ -wa, 'wɔgbɔzɛ 'ni wa nyidi -mi: ²³ nu, nyima weee ka gbonyuu lenɔ. Nyime yabhlogbɔɔ 'ni -Lagɔɔ 'ɲnumɪe -yɔɔɪpa. ²⁴ Nu, -Lagɔ mia, ɔ zɔzɔnɔ nya, ɔ nua nyime tiklu sa bhe, -Zezu Klisu gbɛgbɛɪn. Mɔ saa nyima gbonyuuu gaylo 'wɔ.

²⁵⁻²⁶ -Lagɔ 'yibha nu, -Zezu slu ɔ 'pɪɔn la 'slaka 'bhisa. 'In ɔ 'slaka nya, -Zezu yia nyimaa gbonyuu lamumni, 'in -wa zɔa ɔ dli -gɔ, wa 'ka tiklimɪmie 'yi. Sanɛɛ -Lagɔ 'yibhaa ɔ 'ka -slolu nu, ɔ mi tiklu. Nu, ɔ ka dltie lenɔ bha, 'in ɔ 'ni we bhla nyima -kasɔ 'wɔpa wa gbonyuu lenvee 'gbɔ. 'In -slɛɛn mia, -Lagɔ slolua nyima nu, ɔ mi tiklu, 'in ɔ 'ka nyima, -wa zɔa -Zezu dli -gɔ, tiklu nu.

²⁷ 'In -amɪa ka -bha wɛli yabhlo -a 'ka -amɪaa 'dɛ 'ylimanu? -Innya, we 'ni 'sa -mi. Lɛɛ -lu ka 'gbɔa? -We ka gbɔ -wa, -we nania 'yli, we 'ni titee 'noɲwezɔzɔvee 'ylibilanɔnve -amɪaa 'dɛɛ lagɔgɔve nya, nu, -Zezu dliɔzɔzɔve -wa. ²⁸ -We -gɔ -a pɔpaliɔ 'wlukɔɔn la, mu ni: nyima mi tiklu -Lagɔ 'yu, -we ka gbɔ -wa, wa ka -Zezu dli -gɔ zɔ. We 'ni titee 'noɲwezɔzɔvee 'gbɔ -Lagɔ yi wa 'yi nyima tiklu nya ɔ

'de 'yu. ²⁹ Nu, -Lagɔ mi, Zuifu -bhlogbɔɔɔ -nu ɔ -mi
 yaayu 'lakpanyaa -Lagɔ ɔ -mi 'yaa yi? 'Lakpanyaa
 -Lagɔ ɔ -mi 'yaa: ³⁰ nu, -Lagɔ mi -bhlogbɔɔɔ 'gbu ni,
 mɔ yia Zuifu nyima tiklu -zɛli wa dlizɔvɔee 'gbu, 'in
 mɔ -bhlokpade yia 'lakpanya nyima tiklu -zɛli wa
 dlizɔvɔee 'gbu. ³¹ 'Lee, we -ka 'sa -mi ni, dlizɔvɔe -gu,
 tite mi bhee? -Innya, we 'ni 'sa -mi, mu nva we le, 'in
 tite kaa 'nɔŋwe.

4

**Ablaamv zva -Lagɔ dli -gv*

- ¹ We -ka 'sa -mi, sa -a 'ka -amɩaa dukpasa
 *Ablaamv daa gbaa? Lɛɛ -lu ɔ 'yi ɔ lenɔgbu 'wɔa?
² Nu, -Lagɔ -ka yaa Ablaamv yibheli nyime tiklu nya
 ɔ lenɔgbu 'wɔ, ɔ mneni ɔ 'ka ɔ 'de 'ylimani. 'Bhie,
 we 'ni -Lagɔ yu. ³ Nu, -Lagɔwɛli nɛɛ: «Ablaamv ka -
 Lagɔ dli -gv zɔ. ɔ dlizɔvɔee 'gbu -Lagɔ yia ɔ yibheli
 nyime tiklu nya.» ⁴ Nu, nyime -ka lubho nɔ ni, 'peni
 wa penia ɔ, 'in -we ɔ 'yia, we 'ni bhe ɔ 'yi we, ɔ ka we
 'klɔ. ⁵ Nu, nyime -ɔ'ɔ dia ɔ lenɔ -lubho dli 'wɔ, -Lagɔ,
 -ɔ zɛli gbonyuu -lenɔnya nyima tiklu, 'in ɔ zva dli -
 gu ni, ɔ nyime mi, -Lagɔ yibhelia ɔ nyime tiklu nya
 ɔ dlizɔvɔee 'gbu. ⁶ 'Sa -bhlokpade, -Davidi gbaa ɔ
 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ -nyime gbɔ, 'mɔ -Lagɔ yia nyime tiklu
 nya, we 'ni ɔ lenɔgbu gbɔ. ɔ nɛɛ:
⁷ «'Wɔtɔtɔe -dlɔɔ -nyima, ma ni:
 -wa ka -yɔgbu -Lagɔ tia 'wɔ,
 'in ɔ yia wa gbonyuu lamumni, ma -wa.
⁸ 'Wɔtɔtɔe -dlɔɔ -nyime mi, mɔ ni:
 Jejitape'e yla -sɛɛn ɔ gbonyuu.»

9 Wee 'wotutve -dlɔɔ miɑ ni, 'lee, Zuifv -bhlogbɔɔ -nv -wa yi? -Innya, -wa 'niɑ Zuifv wa -nv -wa 'ya* . - A nɛɛ ni: «Ablaamv ka -Lagɔ dli -gv zv, 'in -Lagɔ yia ɔ yibheli nyime tiklu nya.» ¹⁰ Lɛɛ -bhla -Lagɔ gba ni, Ablaamv mi nyime tiklu nyaa? Da wa 'niɑ -slɔ ɔ *kni 'wɔpa -wa yaayu da wa 'paa ɔ kni wv -wa yu? We 'ni ni, da wa 'paa ɔ kni wv. Da wa 'niɑ -slɔ ɔ kni 'wɔpa, we bhla -wa. ¹¹ Ni, da wa 'niɑ -slɔ ɔ kni 'wɔpa ni, Ablaamv mi nyime tiklu nya -Lagɔ 'yu, ɔ ka -Lagɔ dli -gv zv 'gbv. -Mv 'bɪgv, 'in ɔ yia kni 'wɔpapie 'yi -luu -slolulu nya. Wee kni bi -slolua ni, -Lagɔ ka ɔ 'yi nyime tiklu nya. Nyima weee -wa zva -Lagɔ dli -gv, -bha Ablaamv -zɛɑ wa dide: wa 'dɛ 'ni kni 'wv -mɪɔ, ɔ mi wa dide nya. ¹² ɔ yi 'yaa nyima -wa wa 'paa kni 'wv dide -zɛ. We 'ni ni, -wa wa 'paa kni 'wv ku -yɔ -bhlogbɔɔ, ni, -wa zva -Lagɔ dli -gv Ablaamv 'bhisa -zugba wa 'ni -slɔ wa kni 'wɔpa, ma -wa. ɔ ka -Lagɔ dli -gv zv, 'bhie wa yia ɔ kni 'wɔpa.

¹³ -Lagɔ nɛɛ Ablaamv -yɔ ɔ 'yua -yla ni, 'ma ɔ yia dɔdv 'nyɛɑ. -We -Lagɔ gbaa dɛ ni, we 'ni ni, Ablaamv zva tite 'nɔɲwɛɛ 'gbv, ni, -we ka gbv -wa, ɔ dli zɔvɛɛ 'gbv ɔ yia ɔ 'yi nyime tiklu nya. ¹⁴ We -ka yaa ni, zɔzɔnv -Lagɔ gbaa ɔ 'ka wla, titee 'nɔɲwɛzɔvɛɛ 'gbv -amɪɑ -bhlogbɔɔ yi we ni, -zugba, dli zɔvɛ miɑ, bhe -wa, 'in -we -Lagɔ gbaa ɔ 'ka nyime 'nyɛ, we 'ni 'ji -ka. ¹⁵ Tite laa -Lagɔɔ 'cɛ la, ni, tite 'ni -mi ni, we 'nɔɲwɛzɔvɛ 'ni -mi.

¹⁶ We 'gbv dli zɔvɛ nya -a yia -lu -we -Lagɔ gbaa ɔ 'ka -ain 'nyɛ. Ni, wla ɔ wlaa we bhe. -Wa weee miɑ Ablaamv 'yua nya, ma yia we. 'In -wa miɑ

* **4:9** Ni, glɛkiwɛli 'wv -wa miɑ kni 'wv -yɔ -wa 'niɑ kni 'wv -mi gbv we gbaa.

Ablaamu 'yua nya, we 'ni nu, -wa zva tite 'nuŋwe -bhlogbɔɔ, nu, -wa zva dli Ablaamu 'bhisa, ma -wa. Nu, Ablaamu mi -a 'de weee dide nya. ¹⁷ 'Sa we mia celida -Lagɔsebhe 'wɔɛ: «Nu, -mi mia, -mi in -zeliaga laga -nyumaa -zloo dide.» Saɛɛ Ablaamu mia -amiaa dide nya, -Lagɔ -ɔ ɔ zva dli -gu, -mɔɔ 'yu. -Lagɔ -ɔ nyɛa tɪtlɪnya 'yliyɔgagie, 'in -we 'nia lami, 'in ɔ laa we la, mɔ. ¹⁸ Ablaamu dli 'te -Lagɔ -gu 'wɔ, da wa 'nia mneni wa 'ka -lu yabhlogbɔɔ wɔ, 'in ɔ yia wɔ. ɔ mia wɔda, ɔ dli mi -Lagɔ -gu. We 'deɛ 'gbu ɔ yia laga -nyumaa -zloo dide -ze. Nu, -Lagɔweli nɛɛ: «-Wa -na yia gwalia ni, wa -zu 'wɔ.» ¹⁹ Ablaamu ka -Lagɔ dli -gu zɔ, 'in ɔ yia dli 'temanɪ. Nu, ɔ -zɔ glɔ gbu, 'in ɔ zeliaga ɔ ku tɪtlɪli glaa, 'in ɔ 'ŋwɔɔ *Sala mi -gblotɔ ŋwɔɔ nya. ²⁰ We mi 'sa 'bhie, ɔ 'ni dli -Lagɔɔ gbagbaweli -gɔsa. Nu, ɔ dliɔzɔɔɛ 'temanɪa ɔ la, 'in ɔ yia -Lagɔɔ 'ŋni 'ylimanɪ. ²¹ ɔ mi we -gu nu, -Lagɔ ka 'tite, 'in -we ɔ gbaa, ɔ mneni ɔ 'ka we lenɔ. ²² -We mia deɛ 'gbu -Lagɔ yia Ablaamu 'yi nyime tiklu nya. ²³ -Lagɔweli nɛɛ: «-Lagɔ ka ɔ 'yi nyime tiklu nya», 'ya we 'ni ɔ 'debhlogbɔɔɔ 'gbu we mi celida. ²⁴ -Amia ka dliɔzɔɔɛ -gu, -Lagɔ -ɔ -sɔlɔa -amiaa -Kanyɔ -Zezu 'wɔ tɪtlɪnya glaa yia -aɪn yibhelia nyuma tiklu nya, 'sa -bhlokpade we mia -amia weee -nɔ nya. ²⁵ -Amiaa gbonyuuu 'gbu wa yia ɔ 'bha, 'in -Lagɔ 'ka -aɪn 'yi nyuma tiklu nyaa 'gbu ɔ yia ɔ tɪtlɪnya glaa 'wɔsɔlɔ.

5

-Lagɔ ka -a -yɔ ɔ 'sɔ 'wɔsuslolu -Zezuu gbɛgbɛɪn

¹ We 'deɛ 'gbu -Lagɔ yia -aɪn 'yi nyuma tiklu nya -amiaa dliɔzɔɔɛɛ 'gbu. -Slɛɛn, -a -yɔ ɔ 'sɔ mi 'wɔtɔtɔɛ

-dl̥ɔɔ 'wv, -am̥iaa -Kanyɔ -Zezu Klisu gb̥ɛgb̥ɛin. ² -A -ka -Lagɔ dli -gv zv, -Zezuu gb̥ɛgb̥ɛin -a mneni -a 'ka 'nanɪdli -ka -Lagɔ -yɔlanyni. 'In -sl̥ɛɛn, -a m̥ɔɔ 'nanɪdli 'wv. -A m̥ɔɔ 'm̥ɔna lida, -we ka gbv -wa, -am̥iaa dli m̥ɔ we -gv nu, -Lagɔɔ 'ŋnum̥nie -a yia 'yia ɔ kw̥ɛɛ. ³ We bhli -m̥v -gv, -am̥iaa 'd̥ɛ yi siada -m̥ioo, -a m̥ɔ 'm̥ɔna 'wv. -We ka gbv -wa, -a -yi we 'ji nu, -a -ka siada -m̥ɔ, 'bhie -a z̥ɛa dl̥it̥ie -cian. ⁴ -A -ka dl̥it̥ie -ka, 'bhie -a t̥ɛman̥ia la 'yiyigbv 'wv. -A -ka lat̥eman̥ɔ 'yiyigbv 'wv, -we -a w̥ɔa, m̥v -wa -we -Lagɔ yia -ain -yla l̥ɛn̥v̥a. ⁵ -A -ka -Lagɔɔ kw̥ɛlu w̥ɔa -m̥ɔ, we 'na 'ka -ain -dawl̥i 'w̥ɔn̥v, -we ka gbv -wa, -Lagɔ ka -ain ɔ Zuzu 'P̥ɔpa 'nyɛ, 'in m̥v 'kaa ɔ z̥ɛk̥al̥ɛ -am̥iaa dli z̥ɔ yeli.

⁶ C̥un, bhla -we nya -a 'n̥ia 't̥it̥ɛ yabhlogb̥ɔɔ -ka, 'in Klisu yia t̥li gb̥ɔnyuu -l̥ɛn̥v̥yaa 'gbv, we bhla m̥ia, -Lagɔ 'paa we ŋw̥ɛɛ. ⁷ Wa 'ka nyim̥ɛ tikl̥u 'gbv t̥it̥ie -y̥ɔŋw̥nu we -kal̥i -y̥ɔ. Nyim̥ɛ yabhlo -ɔ n̥v̥a 'nan̥ɔ, wa mneni yaa wa 'ka t̥li ɔ 'gbv. ⁸ Nu, Klisu yia t̥li -am̥iaa 'gbv, da -a m̥ɔ bh̥aa gb̥ɔnyuu l̥ɛn̥v̥da, m̥v -sl̥olua -ain sa -Lagɔ -kal̥ia -am̥iaa z̥ɛ. ⁹ -Sl̥ɛɛn, ɔ 'p̥ɔɔɔn 'gbv -Lagɔ yia -ain nyima tikl̥u nya. We -ka 'sa -m̥ɔ ni, -a m̥ɔ we -gv nu, m̥ɔ yia -ain -Lagɔɔ 'c̥ɛ 'w̥ɔsaa. ¹⁰ Nu, da -a m̥ɔ bh̥aa -Lagɔɔ t̥ɔnyim̥a nya, 'in ɔ yia -a -y̥ɔ ɔ 's̥ɔ 'w̥ɔsusl̥olu ɔ 'Yuu t̥it̥ie nya. ɔ -ka -a -y̥ɔ ɔ 's̥ɔ 'w̥ɔsusl̥olu san̥ɛɛ, sa we -ka -m̥ɔ, m̥ɔ yi 'yaa -ain gbv 'w̥ɔsaa ɔ 'Yuu 'yliy̥ɔgag̥ie -gv. ¹¹ We 'n̥i 'sa -t̥v. -A m̥ɔ 'm̥ɔna lida -Lagɔ 'wv, -am̥iaa -Kanyɔ -Zezu Klisu gb̥ɛgb̥ɛin, -we ka gbv -wa, m̥ɔɔ susl̥olua -a -y̥ɔ -Lagɔ 's̥ɔ 'wv.

*-Zezu Klisu l̥ɛn̥vgbv 'yli we -zi *-Adaan -nv*

¹² Gbonyuu yia la dɔdɔ -gɔ nyimɛ yabhlogbɔɔ 'gbu, mɔ -wa *-Adan. 'In wee gbonyuu yia tɪtɪe lala, tɔɔn, 'in tɪtɪe yia lamneni nyima weee -gɔ, -we ka gbɔ -wa, dɔdɔgɔ -nyima weee ka gbonyuu lɛnɔ. ¹³ Da -Lagɔ 'nɪa -slɔ Moizɪ tite 'nyɛ, wemɔ gbonyuu mɪ la dɔdɔ -gɔ see. Nu, tite 'nɪ bha -slɔ lamɪ 'gbu, -Lagɔ 'nɪ gbonyuuu 'gba nyimɛ 'wlu dɪ. ¹⁴ 'In tɪtɪe -nanɔ yia nyima 'wlulapɪ, we 'bhɔ -Adan -gɔ we 'ka Moizɪ yɪ. -Adan -ɔ 'nɪa -Lagɔɔ wɛɪ 'nɔŋwɛ zɔ, -mama 'nɪa ɔ -bho -gbonyuu lɛnɔ, 'in tɪtɪe yia -maa 'bha.

Nu, -Adan -wa -ɔ 'kaa yii nɔ 'wɔwɔ. ¹⁵ 'In, -Lagɔɔ wɔwɔlalu bhe -yɔ -Adaan gbonyuu mɪ -yɔbhɔbhɔɔda tenyi tenyii. Nyimaa -zlo yia tɪ nyimɛ -bhlogbɔɔ gbonyuuu 'gbu, gbɔzɔnɔ -wa. Nu, -Lagɔɔ wɔwɔlalu bhe kaa 'ŋmɪ tenyi tenyii, -Lagɔ wɔwɔ we nyimɛ -bhlogbɔɔ gbɛgbɛɪn, mɔ -wa -Zezu Klisɪ. 'Sa -Lagɔ bɔbɔnɪa ɔ zɔzɔnɔ lɛnɔe la sa bhe, nyimaa -zlo glaa. ¹⁶ -Lagɔɔ wɔwɔlalu, we -yɔ ɔɔ nyimɛ -bhlogbɔɔ gbonyuu, we 'nɪ -tnɔɔ -bhlo -ka. ɔɔ nyimɛ gbonyuuu -tnɔɔ -wa nyimaa -kasɔ 'wɔpapɪe -Lagɔɔ gbɔwɔbhɔbhɔuee gbɛgbɛɪn. Nu, ɔ wɔwɔlalu bhee -tnɔɔ -wa -Lagɔ yia nyima nyima tɪklɪ nya. ¹⁷ Gbɔzɔnɔ sa, nyimɛ -bhlogbɔɔ 'gbu, nyimɛ -bhlogbɔɔ 'wlu -gbonyuuu 'gbu, 'in tɪtɪe yia dɔdɔ weee bhɪtɪ. Nu, ɔɔ -Zezu Klisɪ 'dɛbhloo gbɛgbɛɪn nyima yia -lu duun -Lagɔ kwɛɛ. Mɔ nyɛa wa zɔzɔnɔ sa duun, 'in ɔ gbaa nu, wa mɪ nyima tɪklɪ nya. 'Yliyɔgagɪe wa yia 'yɪa -Zezu Klisɪ 'gbu, 'in wa -yɔ ɔ 'sɔ 'ka -lu weee 'wlulapɪ.

¹⁸ Nu, nyimɛ -bhlogbɔɔ gbonyuu 'paa nyima weee -kasɔ 'wɔ. 'Sa -bhlokpɔdɛ, -bhlogbɔɔ lɛnɔgbɔ tɪklɪ tɪa nyima weee 'wɔ tɪklɪ, 'in we yia

wa 'yliyogagie 'nyε. ¹⁹ Bha -benyi, nyume -bhlogbɔɔ 'nia -Lagɔ 'noɲwe zɔ, -bha nyimaa -zlo -zεa gbonyuu -lenunya. 'Sa -bhlokpade, nyume -bhlogbɔɔ zɔa ɔ 'noɲwe, 'in -Lagɔ yia nyima duun 'yi nyima tiklu nya.

²⁰ Tite ka yi, 'in gbonyuu yia 'wɔzumanɪ tenyii. 'In gbonyuu -ka 'wɔzumanɪ tenyii nɪ, -Lagɔɔ 'nanɪdlɪ ka -gɔwɔlaylimanɪ, 'in we yia we ɲwɛlazili.

²¹ Nu, gbonyuu ka tɪtlie la, 'in we yia nyima 'wlulapɪlɪ. 'Sa -bhlokpade, -Lagɔɔ zɔzɔnɔ pɪla nyima 'wlu la, 'in we yia wa nyima tiklu -zɛli. 'Sa -a yia 'yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka -amɪaa -Kanyɔ -Zezu Klisɪ gbɛgbɛɪn.

6

Gbonyuu 'nɪ -slɛɛn se -ka -aɪn -gɔ

¹ Wee gbɔ mɪa, sa -a 'ka we daa gba? 'Lee, -a zɔ gbonyuu lenɔe 'yliyɔ, 'bhie -Lagɔɔ 'nanɪdlɪ 'ka -gɔwɔlaylimanɪ? ² -Innya, we 'nɪ 'sa -mɪ. Tɪtlie yabhlo -we 'wɔ -a 'plɪla, we ka -a -yɔ gbonyuu 'sɔ -yɔsɪsalɪ. We -ka 'sa -mɪ, -a 'nɪ mneni -a 'ka gbonyuu lenɔda -tɔ. ³ Amɪaa 'dɛ -yi we 'ji nu, da wa batizea -aɪn, -a -yɔ -Zezu Klisɪ ka 'wɔtɔ -bhlo, 'in -a -yɔ ɔ 'sɔ mɪ -bhlo ɔ tɪtlie 'wɔ. ⁴ Da wa batizea -aɪn, we 'wɔ sa nu, wa ka -a -yɔ ɔ 'sɔ gbawla 'wɔfa. 'In Didee 'tɪtɛ 'kadɔ yia ɔɔ Klisɪ ganɔ -mɔ tɪtlie 'wɔ. 'Sa -bhlokpade, -amɪa 'ya, -a 'ka 'yliyogagie lolu 'yɪ 'gbɔ, ɔ yi 'saa nɔ.

⁵ We -ka nu, -a -yɔ ɔ 'sɔ mɪ -bhlo bhla -we nya -a -yɔ ɔ tɪa, 'wɔ -a -yɔ ɔ yia -tɔa -bhlo ɔ 'yliyogagie 'wɔlalɪ bhla. ⁶ -A yibheli we 'ji nu, -amɪaa -mɪmɪsɔ 'cɪn -yɔ Klisɪ mɪ *su -gɔ lakɔlɔda. -Slɛɛn, gbonyuuu -kpabhiee 'tɪtɛ ka labɔ, -a yi 'maslɛɛn gbonyuuu

gali nya -mi. ⁷ Nu, nyume -ka tli, gbonyuu 'ni masleen tite -ka o -gv.

⁸ Cun, -a -yo Klisi -ka tli ni, -amiasa dli mi we -gv nu, 'yliyogada -a -yo o 'so yi 'yaa -mia. ⁹ Nu, -a -yi we 'ji nu, -Zezu Klisi ka tlitinya glaa 'woso, 'in o 'na 'ka 'masleen tli, we ji -wa nu, tlitie 'ni 'masleen tite -ka o -gv. ¹⁰ Cun, o ka tli, 'in wee tlitie yia o -yo gbonyuu -yosisali -zakpa -bhlogboo 'kuteyi. -sleen, o -ga 'yliyog, 'in o 'yliyogagie weee mi -Lagoo -nu nya. ¹¹ 'Sa -bhlokpade, amiasa 'ya, a yla amiasa 'de tlitinya 'bhisa. We ji -wa nu, a -yo gbonyuu ka -yobhobhlo, 'in a -ga 'yliyog -Lagoo -nu nya, -Zezu Klisi 'wv.

¹² We 'dεε 'gbv, amiasa ku -we 'kaa tli, gbonyuu 'na plli we 'wlu la -ni, a yi 'masleen we dliwonyigbu lenv. ¹³ A 'na tili 'masleen amiasa ku gbonyuuu lenve 'wv -ni, we yi gbonyuu lenv. Nu, -we a 'kaa lenv, mo ni: a 'nye amiasa 'de -Lagoo yoo, nεε nyuma -wa 'bhv tlitie lv, 'in wa yi 'yliyogagie 'wvplli. A bhv amiasa 'lali 'wv a 'ka gbuzonu lenv. ¹⁴ Nu, gbonyuu 'na -kali ain -ni. -We ka gbv -wa, a 'ni tite zo -mi, nu, -Lagoo 'nanidli zo a mia.

-Lagoo gali a -mia

¹⁵ Nu, -we zo -a mia ni, we 'ni -sleen tite, nu, -Lagoo 'nanidli zo -a mia. 'Lee, we -ka 'sa -mi, -a mneni -a 'ka -amiasa 'de gbonyuu lenve tli? -Innya, we 'ni 'sa -mi. ¹⁶ -We a 'kaa 'jiyibheli, mo ni: a -ka amiasa 'de wla nyume yabhlo -yla o 'ka amiasa -kanyo -ze, oo nyume a mia 'nonywe -zoda, -moo gali a -zea. We 'dεε 'gbv, a mneni a 'ka gbonyuuu gali -ze. We 'ni -moo, a mneni a 'ka -Lagoo gali -ze. Gbonyuu mia, mo kwaa ain tlitie 'wv. Nu, a -ka -Lagoo 'nonywe zo, 'in o yia ain nyuma tiklu nya. ¹⁷ -A 'pa -Lagoo fuo.

Tiada mia, a mi gbonyuuu gali nya, 'in, -slɛɛn mia, a ka gbuzɔnɔ wa -slolua ain 'nɔɲwe zɔ, dli weee nya. ¹⁸ Nu, -Lagɔ ka ain gbonyuuu 'tite kwɛɛ -sa, 'in, -we mia tiklu, a yia we gali -zɛ. ¹⁹ -We ka 'gbu na gbaa sa we, amiaa 'nɔnve -kali -yɔ. Sa a wla bhaa amiaa ku pɔnplagbu -yɔ gbonyuuu 'yli -bhlo -bhloo lenve -yla, gali 'bhisa, 'in gbonyii weee yia ain 'wlulapɔli ni, 'sa -bhlokpade, a wla -slɛɛn amiaa 'dɛ gali nya, -we mia tiklu -yla. Nu, mu wɔlɔba -mɔ ain -Lagɔɔ 'yliya 'wɔ.

²⁰ Da a mia gbonyuuu gali nya, gbu tiklu lenvee 'tɔ'v 'bha ain. ²¹ -We a nɔa lɛ, lɛɛ -lu we 'nyɛ ain -nya? -Slɛɛn mia, zɔ bhaa ain, weee gbu ni kwaa nyime tɔtɔ 'wɔɔ 'gbu. ²² Nu, -slɛɛn mia, a mi amiaa 'dɛ -yla, 'in, gbonyuu 'ni ain -ka. A ka -Lagɔɔ gali -zɛ, 'in we -tnɔɔ -wa nu, -a mi -mɔwɔbeɛ 'yoo -gu. Mu kwaa ain -Lagɔɔ 'yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka 'wɔ. ²³ Gbuzɔnɔ -wa: gbonyuu lenve mia, we -tnɔɔ -wa tɔtɔ. 'In -we -Lagɔ wlaa sa bhe, mu -wa 'yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisi 'wɔ.

7

¹ Na bhelia, in -yi we 'ji nu, -we na yia gbaa, a ka we 'wɔlanɔnɔve bhia, -we ka gbu -wa, a -yi tite. Tite mia, nyime -ka 'yliyɔga ni, we pɔli ɔ 'wlu la. ² We 'wɔ sa ylkwɔɲwɔnɔ -yɔ ɔ 'lowlii gbɛgbɛin gbu. ɔ -ka ɔ 'lowlii -gbɛ -mi, -mɔɔ -ka 'yliyɔga ni, tite -gali ɔ -gu. 'In -mɔɔ -ka tɔ, tite 'ni -slɛɛn ɔɔ 'ɲwɔnɔ -gu -mi. ³ Da ɔɔ 'ɲwɔnɔɔ 'lowli -gaa -slɔ 'yliyɔ, ɔ -ka nɔkpasu -putu kwa, -zugba gbonyuu ɔ nɔa lɛ. 'In ɔ 'lowli -ka tɔ ni, tite 'ni -slɛɛn ɔɔ 'ɲwɔnɔ -gu -mi. ɔ mneni ɔ 'ka nyime -putuu 'ɲwɔnɔ -zɛ, -mɔɔ 'ni -slɛɛn gbonyuu.

⁴ Na bhelia, 'sa -bhlokpade we mia amiaa -nɔ nya. A -yɔ Klisi mi -bhlo. Mɔ tlia -amiaa 'gbɔ. We 'dɛɛ 'gbɔ a -yɔ tite ka -yɔbhɔbhɔ. -Slɛɛn mia, -ɔ -sɔa tɪtɪnya glaa 'wɔ, ɔ -nɔ a -mia. We 'dɛɛ 'gbɔ, -a mneni -a 'ka -Lagɔɔ lubho nɔ. ⁵ -Benyi mia, da -a nɔa -amiaa 'dɛɛ dɔmagbɔ ɛ, -Lagɔɔ tite saa -amiaa dɪwɔnyɪnɪli 'nyii gwlu. Mɔ nɔa -amiaa ku zɔ lubho, 'in we kwaa -aɪn tɪtɪɛɛ 'yloogblɔ. ⁶ Nɪ, -slɛɛn mia, -a 'nɪ 'maslɛɛn titee galɪ nya -mɪ. -We kwɛɛ -a mia -kasɔ 'wɔ -benyi, -a ka tɪ -mɔɔ sɔɔ. -A mneni -a 'ka -Lagɔɔ lubho nɔ lubhonɔsɔ lolu lɔ, ɔ Zuzu 'nɔɲwɛzɔzɔɛ nya. Sa -a nɔa -benyi ɔ lubho, tite -we mia cɛɪda we galɪ -mɪmɪɛ nya, -a 'nɪ 'maslɛɛn -mɔɔ -gɔ -mɪ.

-Mɔɔ tite nɔ ɛa?

⁷ Sa -a 'ka -slɛɛn gbaa? 'Lee, tite -yɔ gbɔnyuu 'sɔ, -lu -bhlo -wa yi? -Innya, we 'nɪ -lu -bhlo. Nɪ, -we gbɔnyuu -mia -slolu, tite ka 'mɪ we -slolu. We 'nɪ ya nɪ, tite nɛɛ nɪ, -na -limaa -luu 'tɔ 'na 'bhalɪ -mɪ -nɪ, nyuma -putuu -luu tɔ mia, in 'na 'ka yaa we yibheli. ⁸ Nɪ, da tite yia, -bha gbɔnyuu 'yɪa -jɔɔ, 'in we yia na dɪ zɔ dɪwɔnyɪnɪluu 'yɪ -bhlo -bhlo fa. -We ka gbɔ -wa, tite 'nɪ -mɪ nɪ, gbɔnyuu ka tɪ. ⁹ Bha, da tite 'nɪa lamɪ, in -ga 'yɪyɔ. -Slɛɛn, tite ka yi, 'in gbɔnyuu yia ganɔ, ¹⁰ -bha -bhlokpade, 'in in yia tɪ. -Slɛɛn, tite -mɔmɔ 'ka yaa 'yɪyɔgagɪɛ la, we 'nɪ we ɛnɔ, tɪtɪɛɛ we laa. ¹¹ Gbɔnyuu 'yɪa -jɔɔ, 'in we yia tite 'wɔplɪlɪ we 'ka 'mɪ -dawli 'wɔnɔ. Gbɔnyuu ka 'mɪ 'bha titee sɔɔ.

¹² Nɪ, -Lagɔɔ tite mɪ -mɔwɔɔda, 'in ɔ titenya mɪ -mɔwɔɔda, we tɪklɪ, 'in we nanɪ 'yɪ. ¹³ 'Lee, -lu -zɔnɔ mneni we 'ka 'mɪ tɪtɪɛɛ -laa? -Innya, we 'nɪ 'sa -mɪ: gbɔnyuu nɔa we ɛ. We ka -lu -zɔnɔ 'wɔplɪlɪ, we 'ka 'mɪ 'bha. Nɪ, tite slolua -aɪn nɪ, gbɔnyuu -nyu 'yɪ.

-Golv mi gvda nyime 'wv

¹⁴ Cūn, gbuzōnv -wa: -a -yi we 'ji nu, tite mia, -Lagōō Zuzuu -gbε we 'bhva. 'In -ami mia, nyime -ō wa paa pεlv gaylo 'bhisa gbonyuu kwεε, 'mō in -mia. ¹⁵ Yee! -We na nva λε, i'in 'nv we 'wola. Nu, -we in 'yibhaa in 'ka λnv, i'in nv -mυv λε, 'in -we na nyεa 'wv, -mυv na nva λε. ¹⁶ -We na nva λε, we -ka nu, in 'nī we 'yibha, mv slolua nu, in ka ηwnu nu, tite nanī 'yli. ¹⁷ We -ka 'sa -mī, we 'nī na dε nv we λε, gbonyuu, -we mia 'mī 'wv, mv nva we λε. ¹⁸⁻¹⁹ Cūn, in -yi we 'ji, zvzōnv 'nī 'mī 'wv -mī. -Amī, -ō mia nyime nya, nu, zvzōnv -nυvε mī na dli zō, 'in in 'nī mneni in 'ka we λnv: zvzōnv -we in 'yibhaa in 'ka λnv, i'in nv we λε, gbonyuu -we in 'nīa 'yibha, 'in na nva -mυv λε. ²⁰ -Slεen mia, -we in 'nīa 'yibha, in -ka we λnv nī, we 'nī nu, na dε nv we λε, nu, gbonyuu -we -dīa 'mī 'wola, mv nva we λε.

²¹ Sanεε na tlalia sa tite nī -gv: in -ka gba in 'ka zvzōnv λnv, gbonyuu λnvε -bhlogbōō in mnenia. ²² -Mō na dli zō, -Lagōō tite nanī 'mī dvdv. ²³ Nu, -mō na ku zō mia, tite -putu mia -mō. Wee tite mia, mv -yō tite, -we na 'wlukυvn ηwnunua sō gva, 'in mv zεlia 'mī tite 'nyuu, -we mia 'mī 'wυv -kaslvnyime. ²⁴ -Amī mia -slεen da nyazinyō nya. Nyōō mneni -ō 'ka 'mī na ku -we kwaa 'mī tlīlie 'wv kwεε -saa? ²⁵ -A 'pa -Lagō fuo -amīaa -Kanyō -Zezu Klisu 'ηnī nya. Na 'ylimnee nya na ηwnua -Lagōō tite -yō, 'in na zva gbonyuu 'nυjwe na -mīmīō 'wv.

8*-Lagōō Zuzu saa -ain gaylo -fīi*

¹ -Slεen mia, -wa -yō -Zezu 'sō mia 'wυsusloluda nyime -bhlo nya, gbudlie 'nī wa -nv nya -mī. ² Nu,

-Lagoo Zuzuu tite, -we nyɛa nyime 'yliyogagie -Zezu Klisi 'wu, -mɔɔ ka 'mɪ gbonyuuu tite -yɔ tɪtɪe kwɛɛ -sa. ³ Nyimaa 'wɔyɔɔbeɛ 'gbɔ Moizuu tite mia, we 'nɪ mnɛni we 'ka wa gbɔ 'wɔsa. Nu, -Lagoo ka we lɛnɔ: ɔ 'ka nyimaa gbonyuuu -yɔgbɔ 'wɔbhɔu 'gbɔ, ɔ 'dɛɛ 'Yu ɔ 'paa yoo dɔdɔ -gɔ, 'in -mɔɔ yia yi nyime 'bhisa, -mɔɔ ku 'ka gbonyuu -lɛnɔnyɔɔ ku nya 'wɔwɔ. 'Sa -Lagoo 'bhua gbonyuuu -yɔgbɔ 'wɔ ɔ 'Yuu gbɛgbɛin. ⁴ -We ka 'gbɔ ɔ yi 'saa nɔ, mɔ -wa nu: -we tite palia gbɔ tɪklɪ nya -ain 'wɔ, we 'ka gba. Nu, -slɛɛn mia, -a mɪ -Lagoo Zuzuu sɔɔ nɔda, -a'a nɔ 'maslɛɛn -amɪaa dɪwɔnyɔnɪli 'bɪ. ⁵ -Wa nɔa nyimaa dɪwɔnyɔnɪli 'bɪ, wa dɪ tua we -gɔ, 'in -wa nɔa -Lagoo Zuzuu sɔɔ, wa dɪ tua we -gɔ. ⁶ Nyima -wa ka dɪ tua wa dɪwɔnyɔnɪli 'bɪ, tɪtɪe 'yoo -gɔ wa mia. Nyima -wa ka dɪ tua -Lagoo Zuzu -gɔ, 'yliyogagie -yɔ 'wɔtɔtɔe -dɔɔɔ 'yoo -gɔ wa mia. ⁷ Cɪn, nyima -wa ka dɪ tua wa dɪwɔnyɔnɪli 'bɪ, -Lagoo tɔnyima wa -mia: wa'a zɔ -Lagoo tite 'nɔɲwɛ, nu, wa 'nɪ we mnɛni. ⁸ Nu, -wa nɔa wa 'dɛɛ dɪwɔnyɔnɪli 'bɪ, wa 'nɪ mnɛni wa 'ka -Lagoo dɔdɔ namanɪ.

⁹ 'In amɪa, a'a nɔ amɪaa dɪwɔnyɔnɪli sɔɔ, nu, -Lagoo Zuzuu sɔɔ a nɔa, -we ka gbɔ -wa, ɔ mɪ ain 'wɔ. Nyime ɔ 'nɪ Klisi Zuzu 'wɔ -ka, ɔ 'nɪ Klisi -nɔ nya -mɪ. ¹⁰ Nu, Klisi -ka ain 'wɔ -mɪ, amɪaa kuu 'dɛ yi tɪtɪe -nɔ nya -mɪ gbonyuuu 'gbɔ, -slɛɛn -Lagoo Zuzu yia ain 'yliyogagie 'nyɛa, -we ka gbɔ -wa, -Lagoo nɛɛ nu, a mɪ nyima tɪklɪ nya. ¹¹ We -ka nu, -Lagoo Zuzu mɪ ain 'wɔ, -Lagoo ɔ -sɔɔa -Zezu Klisi 'wɔ tɪtɪnya glaa, amɪaa ku -we tɪa, mɔ yia we 'yliyogagie 'nyɛa ɔ Zuzu ɔ mia ain 'wɔɔ gbɛgbɛin.

¹² Bheliain, wee mia dɛɛ 'gbɔ, kpagbɔ yabhlo

mi -ain 'wlu. Wee kpagbo mia, we 'ni -amīaa dliwōnynilii gbεgbεin, 'bhie -a 'ka we sōlv nō. ¹³ A -ka amīaa dliwōnynilii sōlv nō ni, tlia a yia. 'In a -ka we 'bha -Lagō Zuzuu 'tite nya ni, 'in a yia 'yliyōgagie. ¹⁴ -Wa mia -Lagō Zuzuu sōlv nōda, ma -wa -Lagō yua. ¹⁵ -Lagō ka ain o Zuzu 'nyε, 'in o Zuzu'u -zeli ain gali, o'o 'nyε ain nyanōdli. Nu, -Lagō 'yua o zelia ain. Oo Zuzuu 'gbv, -a kpia 'wv -Lagō gbεgbεin gbagbie nya: «Aba!* Dide!» ¹⁶ -Lagō Zuzu bhla -amīaa 'dεε zuzu -gv, 'in o ηwnunua -ain nu, -a mi -Lagō 'yua nya. ¹⁷ 'In -a -ka -Lagō 'yua nya -mi, -lu -zōnv -we -Lagō zva la o nyūmaa -nv nya, 'yia -a yia we. Cun, -a -yō Klisi sō yia we dlilia. Nu, -a -yō o 'sō -ka siada -mi, -a -yō o 'sō, 'in -amīaa 'ηni mni 'yaa.

-Lagō yia -ain o 'ηni 'kadv 'nyεa

¹⁸ -Amīaa -zεεn -siasie -yō -Lagō 'ηnimnie -we o yia -ain 'klvslolua, -a -ka we 'dεsōbhie yibhōlv, in mi we -gv nu, -amīaa siasie 'kienyi. ¹⁹ Cun, -lu weee -Lagō -laa la, bhla -we nya -Lagō 'kaa o 'yuaa 'ηni 'kadv -slolu, we mi we wōda, 'in we 'tv mi we 'bhada. ²⁰ Nu, 'tite -we nva ε, 'in lalalu kamania -yō, we kwεε dōdv -tva. We 'ni lalalu 'yibha we, -Lagō dε -wa. We mi 'sa 'bhie, -lu -zōnv dōdv mia wōda. ²¹ Wee 'tite -we nva ε, 'in lalalu mia -nyumoda, 'in -we nva dōdv gaylo 'wv, la we yia 'bhva. Gaylo 'wv dōdv yia 'bhva, 'in 'yia we yia 'ηni 'kadv -we -Lagō 'yua 'kaa 'yi. ²² -A -yi we 'ji nu, -lu weee -Lagō -laa la, we mi -zεεn -bhlokpade kluda siasie kwεε, 'ηwnō -o mi 'wlusada 'bhisa. ²³ Nu, we 'ni lalalu 'dεbhlogbō: -amia mi 'ya kluda -amīaa dli

* **8:15** Aba: we ji -wa «Dide» zuifōweli 'wv.

zɔ. -Lagɔɔ 'yuaa -zεzɪee 'tɔ mɪ -aɪn 'bhada, ɔ 'ka -amɪaa ku gaylo 'wɔsa. We mɪ 'sa 'bhie, -a ka -Lagɔɔ wlawlalu tianɔ 'yɪ, mɔ -wa ɔ Zuzu. ²⁴ -A ka gbɔ 'wɔbhɔ, nɪ, -a 'nɪ -slɔ we 'dε weee 'yɪ: -a mɪ we wɔda. -We -a dia dli 'wɔ, -a -ka we -yɔyɪ nɪ, wa'a la -slεn we dliwɔdidie. -We -a yia -yɔ, we 'nɪ dliwɔdidiee gbɔ -ka. ²⁵ -We -a'a 'yia -yɔ, -a -ka we dli 'wɔdɪ nɪ, 'ɪn -a wɔa we dliɛɛ nya.

²⁶ We bhli mɔɔ -gbɔ, -amɪa 'nɪa da 'wɔtε nɪ, -Lagɔɔ Zuzu yia, 'ɪn ɔ bεa -aɪn -yɔ. Sa -a 'kaa -Lagɔ bhuhhoe sazɔnɔ sa, -a 'nɪ we sa -yi. Tɔɔn, 'ɪn Zuzu bhuhhoea -Lagɔ -amɪaa -nɔ nya, klukluwɛli -we ηwe 'nɪa mneni we 'ka gba nya. ²⁷ Nɪ, -Lagɔ mɪa, -mɔ nyɪmεε dibhe 'wɔ ɔ yia la, 'ɪn ɔ -yi -we Zuzu yibhaha ɔ, -we ka gbɔ -wa, sa ɔ 'yɪbhaa, 'sa Zuzu bhuhhoea, -wa mɪa ɔ -nɔ nya, wa 'gbɔ.

²⁸ -A -yi we 'ji nɪ, nyɪma -wa -kaha -Lagɔɔ zε, -wa ɔ laa ɔ dɔmagbɔɔ 'gbɔ, gbɔɔ gbɔ -we ylia wa, -Lagɔ bhaa we 'wlu -maa nɔ zɔzɔnɔ nya. ²⁹ -Wa -Lagɔ -saa -bha we gwedɪda, ɔ ka dli -sa 'cɪn ɔ 'ka wa ɔ 'Yuu 'wɔwɔlɔ -zεli. 'ɪn ɔ 'Yu 'ka kɔpa -zε bhelia duun glaa. ³⁰ -Wa -Lagɔ -saa -bha tiatia, ɔ 'ka 'ya wa la. -Wa ɔ laa, ɔ ka wa nyɪma tiklu -zεli, 'ɪn -wa ɔ -zεlia nyɪma tiklu, ɔ ka 'ya wa ɔ 'ηnɪ 'kadɔ 'nyε.

Gbɔ yabhlogbɔɔ 'nɪ mneni we 'ka -aɪn -Lagɔɔ zεkale -yɔsa

³¹ Nɪ, lεε -lu -a 'ka gbɔnya -mɪnu 'biɔɔɔɔɔ? -Lagɔ -yɔ -aɪn -ka -mɪ, nyɔɔ mneni -aɪn a? -Mɔɔ -kanyɔ 'nɪ -mɪ. ³² ɔ 'Yuu 'dεbhie, -Lagɔ 'nɪ ɔ siasie gwevlali. Nɪ, -a 'dε weee 'gbɔ ɔ yia ɔ wla wa 'ka ɔ 'bha. ɔ -ka ɔ 'Yu wla nɪ, -lu weee ɔ yia wlaa sa bhe. ³³ -Wa -Lagɔ -saa -bha, nyɪmε yabhlogbɔɔ 'nɪ mneni ɔ 'ka

wa gbu 'wluladili. -We ka gbu -wa, -Lago nεε wa mī nyuma tiklu nya. ³⁴ Nyime yabhlogbɔɔ 'nī mneni ɔ 'ka wa gbu -lueli. Nu, -Zezu Klisi ka tli, we 'nī 'sa -tu, 'in ɔ yia tilitinya glaa 'wɔsɔ. ɔ -di -Lagoɔ lilisɔlv la, -zugba ɔ bhubhoe -mɔɔ -amīaa -nu nya. ³⁵ Nyɔɔ 'ka -ain Klisu zekalie -yɔsaa? 'Lee, siasiε -wa yi? Dliβε -wa yi? 'Kliyε 'wɔpalie -wa yi? Nwɔ -yɔ boba -wa yi? -Naanagbu -we ylia nyime -wa yi? We -yɔ -amīaa 'bhabhie -wa yi? ³⁶ 'Sa we mia celida -Lagoεεbhe 'wɔε:

«-Na 'gbu -a plilia tilithee ηwεε 'yli weee nya.

Bhlabhlenya -we wa 'kaa 'bha ni,

sa wa nva we, 'sa wa nva -ain.»

³⁷ Nu, -we weee ylia -ain, 'in -a lua we sa kpεen kpεen, ɔ -kalia -amīaa zε, ɔ 'ηni nya. ³⁸⁻³⁹ 'In in mī we -gu nu, gbu yabhlogbɔɔ 'nī mneni we 'ka -ain -Lagoɔ zekalie -yɔsa. We 'dε yi tilitie -zεoo, we yi 'yliyɔgagie -zεoo, we yi 'anzinya -zεoo, we yi zuzunya -zεoo, we -yɔ -lu -we mia -slεen -bha -zεoo, 'in -lu -we mia yida -zεoo, we 'nī we mneni. We yi -lu weee -we kaa 'tite -we mia yali -zεoo, -we mia dɔdɔ -zεoo, we -yɔ -li weee mia lalali nya -zεoo, we 'yabhlogbɔɔ 'nī mneni we 'ka -ain -Lagoɔ zekalie -we ɔ -slolua -amīaa -Kanyɔ -Zezu Klisi 'wɔ, -yɔsa.

9

*-Lago -saa -bha *Izlaεlɔnyima*

¹ Nu, gbuzɔnu na gbaa, -we ka gbu -wa, in mī Klisi 'wɔ, 'in 'tɔbhɔ yo. Na dli, -we Zuzu 'Pɔpa slolua 'yoo da, mɔ gbaa 'mī -yla nu, gbuzɔnu na gbaa. ² -Mɔ na nɔkplε, plεε sulo 'nyuu -yɔ siasiε -we 'nīa bhloluda -ka mī -mɔ. ³ -We mia na bhelia Zuifɔv -nu nya, -wa in -yɔ wa 'sɔ mia nyima -bhlo nya yicε 'wɔ, in 'yibha

yaa -Lagɔ -sa 'mɪ kwnɛɛ, 'in in 'ka Klisi -yɔbhɔ wa zɔzɔnɔɔ 'gbɔ. ⁴ *Izlaɛlnyɪma wa -mɪa. -Lagɔ ka wa ɔ 'yua -zɛli, ɔ ka wa ɔ 'ɲni 'kadɔ 'klɔslolu, ɔ -yɔ wa 'sɔ ka 'wɔsuslolu, ɔ ka wa -yla ɔ tite pali, ɔ yia wa ɔ bɔbɔɛ -slolu, 'in -li 'kadɪ ɔ 'kaa wa 'nyɛ, ɔ yia we wa -yla gba. ⁵ ɔ ka wa dukpasɪ 'kadɪ 'nyɛ, 'in wa yia Klisi gwalɪ nyɪmɛ 'bhisa wa zɔayli, Klisi -ɔ mɪa -Lagɔ nya nyɪma weee 'wlu, -a 'ylimanɪ ɔ 'yli weee nya. *-Amɛni.

-Lagɔɔ 'yuaa 'zayli

⁶ We 'ni nu, -we -Lagɔ gbaa ɔ 'ka wa 'nyɛ, we 'na 'ka nyɪni, nu, -wa wa gwalɪa Izlaɛlnyɪma nya, wa 'dɛ weee 'ni 'sa Izlaɛlnyɪmaa 'zayli. ⁷ 'In -wa wa gwalɪa Ablaamɔ zɔayli, wa 'dɛ weee 'ni 'sa ɔ 'yuaa 'zayli. -Lagɔ nɛɛ Ablaamɔ -ylaɛ: «'Yua in gbaa nu, 'yia -na yia wa, *Izakɪ zɔaa gbɛgbɛin -na yia wa 'yia.» ⁸ Wee wɛli 'ji -wa nu, -wa mɪa -Lagɔɔ 'yuaa 'zayli nya, we 'ni 'yua -wa wa gwalɪ nyɪmaa sɔɔ -bhlogbɔɔ, ma: 'yua -wa -Lagɔ gbaa ɔ 'yua wa yia -zɛa, ma -wa. ⁹ Nu, -we -Lagɔ gbaa ɔ 'ka lɛnɔ, mɔ -wa nu: «-Zɔ -bhlo 'ka 'pli ni, yia na yia, wee bhla -bhlokpade nya, -zugba *Sala ka 'yu gwalɪ.»*

¹⁰ Nu, we 'ni we bhɪalɪda, *Wlebeka mɪ 'ya -bha. ɔ 'yi 'yua 'sɔ nɔkpla -bhlo 'wɔ -amɪaa dukpasa Izakɪ nya. ¹¹⁻¹² 'In -Lagɔ -yi ɔ nyɪma -bhasa sa ɔ dɔmagbɔ nya, we 'ni wa lɛnɔgbɔɔ gbɔ, nu, la ɔ laa wa. *Wlebeka 'nɪa -slɔ ɔ 'yua 'sɔ gwalɪ ni, -zugba wa 'ni gbɔzɔnɔ -yɔ gbɔnyuu lɛnɔ, 'in -Lagɔ nɛɛ ɔ -yla: «Kpasa yia ɔ 'bɪsɔayu zɔ lubho nɔa.» ¹³ Nu, we mɪ cɛlɪda -Lagɔɛbhɛ 'wɔɛ:

«*Zakɔbɔɔ zɛ in -kalɪa,

* **9:9** Nu, Izakɪ gwalɪgbɔ we gbaa dɛ.

in 'ni *Ezauu zεkali.»

14 Sa muu 'ji mia? 'Lee, -Lago 'ni tiklu -mi -wa yi? -
Innya, we 'ni 'sa -mi. 15 'Ya, o nεε Moizi -yla:

«-o in 'kaa nyazi 'yili,
nyazi na yilia o.

'In -momo in 'kaa zuvonu 'wluo nu,
zuvonu na nua o 'wluo.»

16 We -ka 'sa -mi ni, -Lago zuvonu -lenve mia,
we'e 'bhu nyimaa dumagbuu -gbε, 'in we'e 'bhu wa
lagugvee -gbε, nyazidli -ka -Lago -bhlogbodo -gbε we
bhua. 17 Nu, -mo -Lagosebhe 'wu, -Lago nεε -o pulia
Eziputu 'wlu la -ylaε: «Nyimaa 'Wlulapilinyo in nua
da -mi 'wu ni, in 'ka na 'tite -slolu -mi 'wuu gbu -wa,
'in -in 'ka we lenu, wa 'ka 'mi yibheli dudu weee -
gu.» 18 -Bha wa yia we -yoyia nu, -o -Lago 'yibhaa o
'ka nyazi 'yili, 'mo o yilia nyazi, 'in -o ka dli o 'yibhaa
o 'ka 'wokla, o dli o klaa 'wu.

-Lago -saa o nyima -bha o dumagbu nya

19 Gbaa wa yia 'mi -ylaε: «We -ka 'sa -mi ni, sa
-Lago 'ka gba nu, nyime ka gbonyuu lenua? Nyoo
'ka -Lago dumagbu 'kloyligbea?» 20 'In -mi, nyime,
nyoo -in -mi, 'in -na kpeli -Lagoa? 'Lee, nyida mneni
we 'ka we manyo -yla gbaε: «Lεε -lu ka 'gbu -in yi sa
'mi ma?» 21 Nyidamanyo mneni o 'ka o mame nya
-we o 'yibhaa ma. We 'ni muu? Wee mame -pue -
bhlokpade nya o mneni o 'ka nyida -zonu ma, 'in o
mneni o 'ka nyida -kpua ma.

22 Nu, -Lago 'yibha ya o 'ka o 'ce -yo o 'tite -slolu, we
'dεε 'gbu nyima -wa -gu o 'ce mi yaa, 'in o 'kaa lasa, o
ka wa 'gba 'wubhu dlitie nya. 23 Nu, -Lago 'yibha sa
o 'ηni mnua, o 'ka we -slolu, we 'dεε 'gbu, -wa o 'yilia
nyazi, 'ma o mnazia la o 'ηnumnee -nu nya. 24 Waa
nyima o laa, -amia -wa. We 'ni nu, Zuifu -bhlogbodo

nyɪdɪ ɔ -sa -aɪn, 'ɪn ɔ yi -aɪn la, nɪ, -wa 'nɪa Zuɪfɔ wa glaa -wa 'ya. ²⁵ 'Sa we mɪa cɛlɪda Ozeeee 'sɛbhɛ 'wɔ nɪ, -Lagɔ nɛɛ:

«Nyɪma -wa 'nɪa na nyɪma glaa -mɪ,
laa na yia wa na nyɪma.

'ɪn -wa 'nɪa na dliwɔnyɪnɪya,
'ma na yia laa na dliwɔnyɪnɪya.»

²⁶ ɔ nɛɛ 'yae:

«Da -mɔmɔ wa gbaa zɪmɛ wa -ylaɛ:

«A 'nɪ na nyɪma -nɪ,

'ma wa yia -slɛɛn laa 'yliyɔga -Lagɔɔ 'yua.»

²⁷ *Ezaii 'kɪɪa 'wɔ, -mɔɔ nɛɛ Izlaɛlɪnyɪmaa daɛ:

«Izlaɛlɪnyɪma yi 'wɔzumanɪ gumunyuɔ ɲweyɔ -bɔsɛ
'bhisaoɔ, wa falɔ yabhlogbɔɔ yia 'gbɔ 'wɔbhɔa.

²⁸ Nɪ, -we Jɛɪtɪpɛ gbaa ɔ 'ka dɔdɔ -gɔ lɛnɔ, slɔɪ ɔ yia
we lɛnɔa, 'ɪn we 'ka we bhɪlɔluda nyɪnɪ.» ²⁹ 'ɪn Ezaii
ka 'ya we gba tɪada:

«'Tɪtɛ -ka -Lagɔ ka -aɪn 'yua -yɔtɪ.

ɔ 'nɪ yaa we lɛnɔ nɪ,

sa *Sodɔmɔ -nyɪma -yɔ *-Gomɔlɔ -nyɪma mɪa,

'sa -a yia -mɪa.»

³⁰ Sa -mɔɔ 'ji mɪa? Nyɪma -wa 'nɪa Zuɪfɔ, -wa 'nɪa
tɪklɪmɪmɛɛ datalɪda -mɪ, -Lagɔ nɛɛ wa mɪ nyɪma
tɪklɪ nya, wa ka -Lagɔ dli -gɔ zɔɔ 'gbɔ. We bhɪa,
wa 'nɪ tɪklɪmɪmɛɛ datalɪda -mɪ. ³¹ We 'nɪ 'sa -
mɪ Izlaɛlɪnyɪmaa -nɔ nya, tɪtɛ gbɛgbɛɪn wa talɪa
tɪklɪmɪmɛɛ da, 'ɪn -we tɪtɛ 'yɪbhaa wa 'nɪ we yɪ. ³²-
We ka 'gbɔ wa 'nɪa we kwɛyɔmɲɛnɪ nɪ, wa lɛnɔgbɔɔ
gbɛgbɛɪn wa talɪa we da, wa 'nɪ -Lagɔ dli -gɔ zɔ. We
nya wa gozoa «tɔkpa -we bhɪa nyɪma la.» ³³ Wee
tɔkpa mɪa, we mɪ cɛlɪda -Lagɔsɛbhɛ 'wɔ we daɛ:

«Nɪ, *Siɔngbe 'wɔ, na dia tɔkpa 'kadɔ yabhlo
-we nyɪma gozoa la,

nya. -In -ka we ηweε wleli nu, -na dli mɪ ɔ -gu, gbɔ ɔ yia -mɪ 'wɔsaa. ¹¹ -Lagɔsɛbhɛ nɛɛ: «Nyɔɔɔ nyɔɔ -ka ɔ dli -gu zɔ, ɔ 'na 'ka dli lɔ.» ¹² We -ka 'sa -mɪ, Zuifu -yɔ -wa 'nia Zuifu, wa 'nɪ -yɔbhɔbhlɔda -mɪ. Wa 'dɛ weεε -Kanyɔ -bhlo. -Wa weεε laa ɔ 'ηnɪ, ɔ zɔzɔnɔ ɔ nyɛa wa sa duun. ¹³ -Lagɔsɛbhɛ nɛɛ: «-Wa weεε laa Nyumaa -Kanyɔɔ 'ηnɪ, gbɔ 'wɔ ɔ saa wa.»

¹⁴ 'In nyuma 'nɪ mnɛni wa 'ka ɔ 'ηnɪ la, -zugba wa dli 'nɪ ɔ -gu -mɪ. We 'nɪ mɔɔ? Wa 'nɪ mnɛni wa 'ka ɔ dli -gu zɔ, -zugba wa 'nɪ -slɔ ɔ -gugbɔ 'nɔ. 'Ya, wa 'nɪ mnɛni wa 'ka ɔ -gugbɔ 'nɔ, -zugba nyumɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ -slɔ wa -yla -Lagɔgbɔ gba, we 'nɪ mɔɔ? ¹⁵ 'In nyuma 'nɪ mnɛni wa 'ka -Lagɔgbɔ gba, -zugba wa 'nɪ -slɔ wa tie wa 'ka we gba. We 'nɪ mɔɔ? We mɪ cɛlɪda -Lagɔsɛbhɛ 'wɔɛ: «-Wa gbaa gbɔɔ nɔ zɔzɔnɔ, wa -ka yi, -a li 'mɔna.» ¹⁶ 'In nyuma weεε 'nɪ 'sa weεε -Lagɔgbɔ -zɔnɔ -yɔηwnu. Ezaii ka we gba: «Jɛitapɛ, wɛli -we -in tie -ain 'wɔ, nyɔɔ zɔ we dli -gua?» ¹⁷ -Lagɔgbɔ -zɔnɔ -we wa 'nɔa nɪ, we -gu dlizɔzɔɛ 'bhɔa. 'In weεε gbɔzɔnɔ mɪa, Klisu wɛli -wa.

¹⁸ 'Lee, Zuifu 'nɪ weεε wɛli 'nɔɔ? Lɛɛ 'gbɔa, wa ka we 'nɔ. -Lagɔwɛli nɛɛ:

«Wa ka wa wɛli 'nɔ dɔdɔ weεε -gu,
'in wa gbagbawɛli yia dɔdɔɔ bhloluda nyini.»

¹⁹ 'In we -ka 'sa -mɪ nɪ, Izlaɛlnyuma 'nɪ we 'wɔlanɔɔ? Lɛɛ 'gbɔa. Tɪatɪa -Lagɔ nɛɛ Moizu ηwe nyɛɛ:

«Zenyidli na yia ain 'nyɛa,
-wa 'nɪ bhɛa na nyuma, wa gbɛgbɛin.

'Cɛ na yia ain 'palia waa nyuma -wa 'nia gbɔ -yi,
wa gbɛgbɛin.»

²⁰ 'In Ezaii 'tɛmanɪa dli, ɔ nɛɛ -Lagɔɔ 'ηnɪ nyɛɛ:

«Nyuma -wa 'nia na dataɪda -mɪ,

ma 'yia 'mi.

'In -wa 'nia 'mi -yolayibhada -mi,
'in in yia na 'de wa 'klslolu.»

²¹ Nu, -Lagɔ nɛɛ Izlaɛlɛnyimaa daɛ:

«We 'ka 'yɩ 'wɔsɔɩ bɩla 'wɔbhɩ we 'ka we bɩlɩda
nɩni,
nyima wa'a zɔa 'mi 'nɔɩwɛ,
'in wa kpɛɩa 'mi,
na sɔ mi wa -yla slɔda.»

11

-Lagɔ 'yɩɩ Izlaɛlɛnyima nyazi

¹ We -ka 'sa -mi, na 'de na yɩbɩhaa la 'lee, -Lagɔ ka
ɔ nyima sɔ zɔlasali 'kuteyii? -Innya, we 'ni 'sa -mi!
*Izlaɛlɛnyimɛ na 'de -mia. Nu, Ablaamɔɔ 'yuoyu in
-mia, 'in in mia Bɛzamɛɛɛ -gɩgbɔ 'yɩ -nyimɛ nya. ² -
Lagɔ 'ni ɔ nyima ɔ -saa -bɩha we gwɛdɩda sɔ zɔlasali
'kuteyii. -Lagɔsɛbhɛ 'wɔ, da *Elii mia Izlaɛlɛnyimaa
gbɩ lapalɩda -Lagɔ -yla, wɛɩ -we ɔ gbɩaa, amɩaa 'de -
yi we. ³ ɔ nɛɛ: «Jɛɩtɩpɛ, wa ka -na gbɩɩ -falɩpanya
'bɩha, wa ka -na bɔbɔɩɩda lasa. Na 'debhlogbɔɔ -
tua -bɩha, wa 'yɩbɩha wa 'ka 'ya 'mi 'bɩha.» ⁴ 'In sa
-Lagɔ 'palɩ we 'bɩgɩa? ɔ nɛɛ: «Nyima 'wɩ glɩ -
bhɩ 'wɩ kugbɩa ɩ gbu in zɔa la na -nɩ nya. -
Maa 'ni yoyolagɔ -Baali 'yu 'kukolu 'sɩbhɩ.» ⁵ Mɔ
-bhɩokpadɛ mi 'yaa -zɛɛn yɩ nya. Nyima -sɛɩɩ -tua
'wɔ, 'nanɩɩɩ nya -Lagɔ -saa -bɩha wa. ⁶ Nu, -Lagɔ -ka
-bɩha wa -sa 'nanɩɩɩ nya, we 'ni wa ɩnɔgbɩɩ gbɩ.
We 'ni -mɔɔ, -Lagɔɔ 'nanɩɩɩ mia, we bɩe.

⁷ -We mia de ni, sa -mɔɔ 'ji mia? -We ka da
Izlaɛlɛnyima tɩɩa, wa 'ni we 'yɩ. 'In -wa -Lagɔ -saa
-bɩha, ma -bhlogbɔɔ 'yɩa we. Nyima -putu mia, -maa

'ni mneni -maa 'ka we 'wolanu. ⁸ Nu, we mi celida -Lagɔɛbhɛ 'wɔɛ: «-Lagɔ ka wa dli 'ytaa 'wɔpali. ɔ ka nikipise wa 'yliya 'wɔkpali wa yi layi, 'in ɔ yia wa yukwli 'wɔsulu wa yi 'nu, 'sa -bhlokpade we mia we 'ka -zɛɛn yli.» ⁹ Nyimaa 'wlulapilinyɔ -Davidi nɛɛ 'yae:

«Wa 'feti -sasie -zɛ lubhu yabhlo we 'ka wa 'dɛ kpa.
 'In we 'ka 'bhɔka yabhlo -zɛ,
 wa 'ka -mɔ bhili,
 'in we 'ka -kasɔ -zɛ wa -yla.

¹⁰ Wa -zɛ 'lɔlɔnya,
 wa 'na 'yili -lu yabhlogbɔɔ -yɔ -ni.

Kwlani wa kaon 'wɔ 'kɔmɔɔ.»

¹¹ -We mia dɛɛ 'gbɔ, in yia layibhaɛ: 'lee, Zuifɔ mia ni, bhli wa bhlia dɛ weee yi? -Innya, we 'ni 'sa -mi, nu, wa gbɔnyuuu 'gbɔ, 'lakpanya yia gbɔ 'wɔbhɔ. 'In we 'ka Izlaɛlɛnyima zenyi pali. ¹² Zuifɔ gbɔnyuu nɔa we ɛ, 'in zɔzɔnɔ 'kadɔ yia dɔdɔ -gɔ ɛnɔ. 'In wa bhlibhlie yia nyima -wa 'nia Zuifɔ zɔzɔnɔ 'kadɔ 'nyɛ. Nu, da Zuifɔ weee -ka 'wɔsɔ, zɔzɔnɔ 'kadɔ yi 'yaa -gɔwɔlaylimania.

-Wa 'nia Zuifɔ, sa -Lagɔ -saa wa gbɔ 'wɔ

¹³ Amia 'nia Zuifɔ, amia na salia da 'di -slɛɛn. -Wa 'nia Zuifɔ, wa -gbɛ -Lagɔ tiea 'mi. 'In wee lubho -mɔni mi na 'mɔna nya. ¹⁴ In 'yibha wee na lubho 'nyɛ na bhelia Zuifɔ zenyidli, 'in wa tɔlɔa 'ka gbɔ 'wɔbhɔ. ¹⁵ Nu, da -Lagɔ palia wa sɔlɔ la, 'in ɔ -yɔ dɔdɔgɔ -nyima yia 'wɔsuslolu. ɔ -ka Zuifɔ kpa 'nanɔ ni, 'lee, ɛɛ -lu we 'ka ɛnɔa? -Wa tlia ma yia 'yliyɔgagie 'yia.

-Fliisu -yɔ fafasu

16 Nu, 'floo kibhee tianu -ka -Lagoo -nu nya -mi, we -kpabbie mi 'ya o -nu nya. 'In suu somi -ka -Lagoo -nu nya -mi, we 'khiyanya mi 'ya o -nu nya. 17 Izlaelinyima 'wlv fafasu -we ka 'khiya tolva wa -di. -Mi, -in 'wlv sa -fliisu yabhloo 'khiya -we wa -di, 'in wa yi we fafasuu 'khiyaa 'bigv lagbuani. -Sleen mia, -mi, -fliisuu 'khiya, fafasuu somii 'nyu -na -yo we 'khiyanya dlilia. 18 -In 'na 'ylimani -na 'de fafasuu 'khiyanya -yo -ni. -In mi -fliisuu 'khiya nya, 'in we 'ni -mi nyε somi 'nyu, nu, somi nyεa -mi 'nyu. We 'deε 'gbv, -in 'ni mneni -in 'ka -na 'de 'ylimani.

19 'In -mi, gbaa -na yia 'mi -ylaε: «Nu, wa ka wee fafasuu 'khiya tolva -di, wa 'ka 'mi we 'bi 'wvlagbuani.» 20 Gbozonu -wa, wa 'ni dli zuv 'gbv wa yia wa -di. 'In -mi, -na dli zuv ee 'gbv wa yia -mi we 'bi 'wv lagbuani. -In 'na 'ylimani -na 'de -ni, -in so -Lagoo. 21 Nu, -Lagoo -ka fafasuu 'khiya 'wvdi ni, o mneni o 'ka 'sa -mi nu. 22 -In -tali, -Lagoo dli nani 'yli, 'in o -sunwe. -Wa bhlia, o -sunwe wa -nu nya, nu, o dli nani 'yli -na gbεgbεin. -Tu o dli 'ylinano zo. We 'ni 'sa -mi, sa o -dia de fafasuu 'khiya, 'sa o di 'yaa -mi. 23 Nu, 'yli yabhlo nya, Zuifv -ka dli zuv ee gbv -yovwnu ni, -Lagoo ka 'tite o 'ka wa wa 'bigv lagbuani lv. 24 Nu, -mi, -in mi zlume -fliisuu 'khiya nya, wa ka -mi -di, 'in wa yia -mi fafasu -yolagbuani, we 'ni 'sa -in 'wlv. We -ka 'sa -mi, Zuifv -wa mia, wee fafasuu 'khiya nya, -Lagoo mneni o 'ka -maa wee suu da o -dia wa lagbuani lv.

Izlaelinyima weee yia gbv 'wvbhva

25 Na bheliaun, -Lagoo zizelu yabhlo mia, in 'yibha a yibheli we, a yi amiaa 'de 'wvbhu gbuyilonya 'bhisa. Izlaelinyimaa falv yabhlo ka

dli 'wokla bhla -selee -nu nya -Lago -yla. 'Sa we yia -mia, we 'ka 'lakpanya -wa 'kaa gbu 'wobhoo ηwe -gbali bhla yli. ²⁶ We bhla mia, Izlaelinyuma weee yia gbu 'wobhoo. 'Sa we mia celida -Lagosebhe 'wu nu:

«Gbuwsanyo yia *Sion 'bhoo.

Mo yia *Zakoboo -gligbo 'yli -nyumaa 'ylinyunogbu wa -gusaa.

²⁷ A yla! In -ka -bha wa gbonyuu -sa,
'in na nua wee *'wosuslolue ni le wa nya.»

²⁸ Wa 'ni -Lagoboo -yohwuu, we 'dee 'gbu wa yia -Lagoo tonyuma -ze. 'In -moo yia ain 'wosa. Nu, wa dukpasu 'gbu -Lago -kali wa ze, 'in o yia -bha wa -sa wa 'ka o nyuma -ze. ²⁹ 'In -we -Lago 'nyea nyuma, o'o 'bhu we 'wo lu: -wa o laa, o'o 'tide wa 'yi. ³⁰ Tiada, a 'ni -Lago 'noηwe zu. Nu, -sleen mia, -Lago ka ain nyazi 'yili Zuifu 'ni o 'noηwe zuo 'bigu. ³¹ 'Sa -bhlokpade, wanoo -Lago wa 'nia 'noηwe zu, we -ka amianoo o nyazidli 'yiyie -ze nu, o 'ka wa nyazi 'yili 'yaa gbu -wa. ³² Nu, sa nyuma 'na 'kaa -Lago 'noηwe zu, o ka we wa kwee ti, 'in o 'ka wa 'de weee o nyazidli -slolu.

-A 'ylimani -Lagoo 'ηni

³³ -Lagoo 'nanidli 'yli -goolaa. O gbuyilo -yo o 'wlukooon -to 'wo. Nyume 'ni mneni o 'ka -we mia o dli 'wo 'wolanoo. Sa o nua gbu le, nyume 'ni mneni o 'ka we 'wolanoo. ³⁴ -Lagoweli nee:

«Nyoo -yi Jejitapee 'wlukooon lapopali gbua?

Nyoo 'ka o 'dizoo?

³⁵ Nyoo 'nye -Lago -lu tiada,
'in o yi we 'bigopaha?»

36 Cɔn, -lu weee mia, ɔ -gbɛ we bhua. Mɔ -laa -lu weee la, 'in we mia ɔ -nɔ nya. -Lagɔɔ 'ɲnɪ 'yɪmanɪ 'yɪ weee nya. -Amɛnɪ.

12

1 Na bheliaɪn, -Lagɔ mɪ yeda 'nanɪ nya -amɪaa -nɔ nya. We 'dɛɛ 'gbɔ, -we in 'yɪbha a nɔ ɛ, mɔ -wa nɪ, a wɪa amɪaa ku 'yɪiyɔga -slaka nya. Mɔ -wa -mɔwɔ -slaka -we nania -Lagɔ dɔdɔ. -We mia da, mɔ -wa amɪaa -Lagɔbɔbɔɛ tikɪ. 2 A 'na mnɪnɪ dɔdɔgbɔ gbɔ 'bɪ -nɪ, nɪ, a 'tide -Lagɔ 'yɪ, ɔ 'ka amɪaa 'wlukɔɔn lapɔpalɛ 'bhiti. Ɔ -ka we 'bhiti nɪ, 'in a yɪbhelia -we ɔ 'yɪbhaa 'ji: mɔ nania 'yɪ, mɔ nania ɔ dɔdɔ, mɔ'ɔ bɔa -lu yabhlogbɔɔ 'wɔ.

3 -Lagɔ ka 'mɪ ɔ zɔzɔnɔ 'nyɛ sa bhe. We 'dɛɛ 'gbɔ in nɛɛ aɪn -yɪa -bhlo -bhloɛ: a 'na 'bhulu amɪaa 'dɛ 'wɔ 'kadɔɔ -nɪ, nɪ, -mɔmɔ -ka -mɪ, dlɪzɔzɔɛ -we ɔ 'yɪa -Lagɔ kwɛɛ, ɔ 'bhu 'sa ɔ 'dɛ 'wɔ. 4 Nyɪmɛ mia, ɔ ka 'lali duun, 'in wee 'lali wee'e nɔ lubho -bhlo. 5 'Sa we mia -amɪaa -nɔ nya. -A -zu 'wɔ, 'in -a mia nyɪmɛ -bhlogbɔɔ nya, -we ka gbɔ -wa, -a -yɔ Klɪsɪ 'sɔ -bhlo. -A 'dɛ weee mɪ 'wɔsusɔlɔluda, 'in, -ɔ -ka -mɪ, ɔ ka ɔ 'bɪ, kuu 'lali 'bhisa. 6 -Lagɔ ka -aɪn lubho 'nyɛ 'nanɪdlɪ nya. -Lubho -we ɔ 'nyɛa -aɪn we 'yɪ -bhlo -bhlo. 'In -ɔ ɔ -ka -Lagɔgbɔɔ gbagba -lubho 'nyɛ, ɔ nɔ we ɛ -Lagɔɔ dlɪgɔzɔzɔɛ nya. 7 -Ɔ -ka nyɪmaa 'wɔsa dlɪ -ka nɪ, ɔ -sa wa 'wɔ. -Ɔ -ka nyɪmaa -slolu -lubho -ka nɪ, ɔ -slolu wa. 8 -Ɔ -ka nyɪmaa 'kɔayɪ -papɪɛɛ 'tɪtɛ -ka, ɔ 'pa wa 'kɔayɪ. -Ɔ -ka nyɪmaa -lu -nyɛ dlɪ -ka, ɔ 'na zɛɪ we -nɪ, ɔ nɔ we ɛ. -Ɔ -ka nyɪmaa 'yugalɪnyɔ nya -mɪ, ɔ nɔ we ɛ -goladolue nya. -Ɔ -ka bobabhanyaa 'wɔsa dlɪ -ka nɪ, ɔ nɔ we ɛ 'mɔna nya.

⁹ Zekalie mia, we -mi sa tiklu, we'e nonu -dawli le -ni. A nye gbonyuu 'wu, a ne 'nani -nonve -yola. ¹⁰ A 'yibhali -yibhali, dli weee nya nee -Lagobhelia. A 'yi 'kli a 'dekpa 'ka -bhazvzv. ¹¹ A nu -amiaa -Kanyoo lubho -guladolue -yo dli weee nya, nu, a 'na 'yamanu -ni. ¹² Ali 'muna, -we ka gbv -wa, a mi -Kanyo wuda. A -ka siasie 'wu -mi, a nu dlitie, a bhuhoe -Lago 'zlabhue zo. ¹³ Amia -Lagonyuma sisali 'wu, 'in -wa -ka amiaa -gbe yi ni, a kpa wa sa 'nanuu.

¹⁴ -Wa -ka ain 'klyie 'wupalida -mi, a bhuhoe -Lago o 'ka wa 'nyulanwana. A nwana wa 'nyu la, a 'na bhili wa gwexe -ni. ¹⁵ -Wa mia 'muna lida, a -yo wa 'so li 'muna. -Wa mia wida, a -yo wa 'so wi. ¹⁶ A -ka weli -bhlo a 'dekpa nyidi. A 'na 'bhulu amiaa 'de 'wu 'kaduu -ni, a nwanu lubho -yilaasu nonve -yo. A 'na 'bhulu amiaa 'de 'wu gbuyilonya 'bhisa -ni.

¹⁷ Nyime -o -ka ain gbonyuu -yla lenu, a 'na nonu we 'leeji le -ni. Nu, a 'yi 'kli a 'ka gbuzonu gbv lenu nyuma weee 'yliya 'wu. ¹⁸ We -ka yaa amiaa -gbe we bhv ni, sa a mnenia a -yo nyuma weee 'ka 'wotu -dlao, a nu 'sa. ¹⁹ Na 'talea, a 'na -sali amiaa 'dee kpa -ni, nu, a 'tide -Lago 'ce 'yi, we 'ka amiaa kpa. -We ka gbv -wa, we mi celida -Lagosebhe 'wue, Jejitape nee: «Kpasasie mia, na -nu -wa. -We ka 'klv nyime kaa, -ami wlaa we.» ²⁰ 'In -Lago nee 'yae:

«ŋwo -ka -na tonyime 'bhada -mi,

-in 'nye o lililu,

'nyumatv -ka o 'bhada -mi,

-in 'nye o 'nyu o 'ka 'ma.

-In -ka 'sa nu ni,

we 'wlv -kapv -in slu o 'wluo.»

²¹ Gbonyuu 'na puli -mi 'wlu la -ni, nu, -in puli gbonyuu 'wlu la zuzonu nya.

13

A zɔ nyimaa 'yugalinya 'noŋwe

¹ -Wa pɪlɪ 'gbe 'wlu la, nyima weee pɪlɪ wa zɔla, -we ka gbɔ -wa, 'gbee 'wlulapɪlɪnyɔ ɔ -Lagɔ 'nɪa lapalɪ, ɔ 'nɪ -mɪ, 'in -wa ɔ palɪa la, 'in ɔ yia we 'yoo wa 'nyɛ. ² Nu, ɔ -ka wa we 'yoo 'nyɛ nɪ, nyimɛ ɔ -ka wa -yɔwɔsɔlɔ, -zugba -Lagɔ -yɔ ɔ -sɔlba 'wɔ. 'In -mama -ka 'sasɔkpa gbɔ lɛnɔ, -kasɔ 'wɔ wa paa -maa. ³ ɔ -ka 'nanɪnɔnyɔ nya -mɪ, ɔ 'na 'ka 'gbee 'wlulapɪlɪnya kwɛɛ nyanɔ nɔ. Nu, we -ka gbɔnyuu nyimɛ nɔ lɛ, 'in ɔ nɔa wa kwɛɛ nyanɔ. We 'dɛɛ 'gbɔ, -we -in 'kaa lɛnɔ, mɔ -wa 'nanɪ -nɔnɔɛ, 'in wa 'ka -mɪ 'ŋɪkwali. ⁴ 'Gbee 'wlulapɪlɪnya mɪa nɪ, -Lagɔlubho, -we nanɪa 'yli -na -nɔ nya, 'mɔ wa mɪa nɔda. 'In -in -ka gbɔnyuu lɛnɔ, -in sɔ wa, -we ka gbɔ -wa, wa ka 'tɪtɛ, wa 'ka -mɪ -kasɔ 'wɔpa. -Lagɔɔ lubhonɔnya wa -mɪa, 'in wa slɔlua -Lagɔɔ 'cɛ -wa nɔa gbɔnyuu lɛ -yla. ⁵ We 'dɛɛ 'gbɔ, -in pɪlɪ wa zɔla, we 'nɪ -Lagɔɔ 'cɛ -bhlogbɔɔɔ gbɔ, nu, -mɔ -na 'dɛɛ 'wlukɔn, 'yoo -zɔnɔ -wa 'yaa 'gbɔ.

⁶ We 'dɛɛ 'gbɔ a 'pɛnɪ 'ya *nɪsɔn -gwɛzi. -Wa saa we, -Lagɔ 'nyɛa wee lubho wa, 'in we 'ka -mɪ tɪkɪ. ⁷ -We a kaa kwɛɛ nyima -putuu -nɔ nya, a 'nyɛ we wa yoo. We -ka nɪsɔn -gwɛzi, a 'pɛnɪ we. We -ka -sasa -lu nɪ, a 'pɛnɪ we. -Wa a 'kaa 'noŋwe zɔ, a zɔ wa 'noŋwe. Nyimɛ ɔ mɪa -bhazɔnyɔ nya, a -zɔ -bha ɔ.

A kɪkalɪ zɛ

⁸ Nu, nyimɛ yabhlogbɔɔɔ kpagbɔ 'na -mɪ -nɪ aɪn 'wlu -nɪ. Kpagbɔ -we 'kaa aɪn 'wlu -mɪ, we -zɛ zɛkalɪdlɪ -bhlogbɔɔ: mɔ 'kaa aɪn nyɪdlɪ -mɪ. Nu, ɔ -kalia ɔ -libheyɪ zɛ, -Lagɔɔ tɪtɛ ɔ zɔa dɛ 'noŋwe sa 'cɛ. ⁹ Amɪaa 'dɛ -yi *tɪtenya: -in -yɔ 'ŋwɔnɔ -putu 'na -dlɪ

-budu 'wv -ni.* -In 'na 'bhalı nyumε -ni, -in 'na ylılı 'wie -ni, -lu -we 'nia -na -nv, -na dlı 'na nynini we 'wv -ni. Wee titenya mia de ni, we -yɔ we pnu weee 'sɔ mi weli ni 'wv, mv -wae: -in -kali -na -libheyii ze -na 'de 'bhisa. ¹⁰ -In -ka -na -libheyii zekali, -in 'ni mneni -in 'ka gbonyuu ɔ -yla lenv. We -ka 'sa -mi, mv -wa -Lagɔ titee 'nɔŋwezvzve sa 'ce.

A 'bhv nikipise 'wv -gbonya 'bi

¹¹ Amıaa 'de -yi bhla -we -a mia de 'wv. A ganɔ, a 'na ŋwɔnv 'ytaa -ni. Nu, da -a dia dlızvzee gwe, -amıaa gbuvbhuyı tlvb -ain -yɔla, nu, we ka -sleen cıpa. ¹² Sabɔ ka -mɔ 'yu be, zlı ka cıpa. We 'dee 'gbv, -a 'bhv nikipise 'wv -gbonya 'bi, -a 'tide we 'yi. -A mnazi -amıaa 'de la, -a 'ka zlı tv gv. ¹³ -A zv -amıaa 'dee 'yliyɔ sa 'nanvb, zlı 'wv -nɔnvε 'bhisa. Nv 'na 'bhalı -ain -ni. -A -yɔ nyuma weee 'na -dılı -budu 'wv -ni. -A bhv mvtıı -nvnε 'bi. -We weee nania -ain dvbv, -a 'na nvnv 'sa we le -ni. -A 'bhv -zle -yɔ zenyi 'bi. ¹⁴ A nɔ -amıaa -Kanyɔ -Zezu Klisu nɔnbhv. Amıaa 'wlukvbn 'na -tlvb amıaa dlıwɔnyınlıı lenve 'bi -ni.

14

A 'na 'bhulu amıaa bheliaa -yɔgbv 'wv -ni

¹ Nu, ɔ ka dlı 'ni 'wvte -Lagɔ -gv, a ŋwıı ɔ gbv -yɔ. Sa ɔ yia gbv -yɔ, a -yɔ ɔ 'na -salı -zle we -gv -ni. ² Sa 'bhisa, ɔ ka dlı 'tea 'wv, ɔ mneni ɔ 'ka -lu weee li, 'in ɔ ka dlı 'nia 'wvte, ɔ 'ni mneni ɔ 'ka nıme li. ³ -ɔ lia -lu weee, ɔ 'na nyenı -ɔ'ɔ lia nıme 'wv -ni. -ɔ'ɔ lia nıme, ɔ 'na 'bhulu -ɔ lia -lu weee -yɔgbv 'wv 'nyumεε

* **13:9** Glekıweli 'wv, we ji -wa nu, -wa kvkwalıa, wa -yɔ nyuma -putu 'na -dılı -budu 'wv -ni.

-ni, nu, -Lagɔ ka ɔ gbv -yɔŋwuu. ⁴Nyɔɔ -in -mɪ, 'in -na bhū nyɪmɛ -putuu lubhononyɔɔ -yɔgbv 'wɔa? ɔ 'ka bhlioo, ɔ 'ka 'yiligbeda -tɔoo, ɔ -kanyɔɔ gbv -wa. Nu, 'yiligbeda ɔ yia -tɔa, -we ka gbv -wa, -Kanyɔ kaa ɔ la.

⁵ Nu, nyuma -tɔba pɔpali 'wlukɔɔn la nu, 'yɪ tɔba mɪ 'nanɔɔ we -zi we tɔba. 'In nyumaa -zakpa -bhlo -ka 'wlukɔɔn lapɔpali, -maa nɛɛ, 'yɪ weee -bhlo. -ɔ -ka -mɪ, -we -gv ɔ pɔpali 'wlukɔɔn la, ɔ -mɪ we -gv nu, gbvɔɔnɔ -wa. ⁶ -ɔ sisalia wee 'yɪnya -yɔ, -Kanyɔ -yla ɔ nɔa we ɛ. -ɔ lia -lu weee, -Kanyɔ -yla ɔ nɔa we ɛ, 'in ɔ paa -Lagɔ fuo. -ɔ'ɔ lia nɪmɛ nɪ, -Kanyɔ -yla ɔ nɔa we ɛ, 'in ɔ pa 'yaa -Lagɔ fuo. ⁷ We 'dɛɛ 'gbv, -amɪa -gaa da 'yɪyɔ, -Kanyɔɔ 'ŋmɪ nya -wa: we 'nɪ -amɪaa 'dɛ tɛun gbv. Nyɪmɛ yabhlogbɔɔ'ɔ tɪ ɔ 'dɛɛ 'ŋmɪ nya. ⁸ -A -ka 'yɪyɔga, -Kanyɔɔ 'gbv -a gaa 'yɪyɔ, 'in -a -ka tɪ nɪ, -Kanyɔɔ 'gbv -a tɪa. -A yɪ tɪoo, -a yɪ 'yɪyɔgao, -Kanyɔɔ -nɔ -a -mɪa. ⁹ Nu, Klisɪ ka tɪ, 'in ɔ yia ganɔ lv, ɔ 'ka tɪtɪnya -yɔ 'yɪyɔganyaa -Kanyɔ -zɛ. ¹⁰ -Mɪ, ɛɛ -lu ka 'gbv -na bhū -na bheli -yɔgbv 'wɔa? 'In -mɪ 'ya, ɛɛ -lu ka 'gbv -na nyɛ -na bheli 'wɔa? Nu, -a 'dɛ weee yia -Lagɔ 'yu 'yiligbea ɔ 'ka -amɪaa -yɔgbv 'wɔbhu. ¹¹ We mɪ cɛɪda -Lagɔsɛbhɛ 'wɔɛ:

«-Amɪ, Jejitapɛ,

'yɪyɔga -Lagɔ,

in nɛɛ aɪn -yla nu,

nyuma weee yia 'mɪ 'yu 'kukolu 'sibhli,

'in wa bhli na 'ŋmɪ.»

¹² -Bha -a yia -amɪaa ɛnɔgbv gbaa -Lagɔ 'yu.

-In 'na bhli -na bheli la -nɪ

¹³ -We mɪa dɛɛ 'gbv, -a 'bhv -amɪaa -limaa -yɔgbv 'wɔbhubhue 'bɪ. -We a 'kaa ɛnɔ, mɔ -wa nu, -we 'kaa -amɪaa bhelia labhli, -we 'kaa wa gbvnyuu

'yloogblu kwa, a 'na nonu we wa -yla le -ni. ¹⁴ In -yo -Kanyo -Zezu 'so mi -bhloo 'gbu, in -yi we 'ji, 'in in mi we -gu nu, -lu yabhlogbo 'ni puin -ka we 'de 'wu. 'In nyime -ka 'wlukoon lapopal nu, -lu yabhlo ka puin, 'in we zea puin -ka -lu o -yla. ¹⁵ -We -na lia, -in -ka we 'gbu -na bheli gboyokpalu, -in 'ni -sleen zekalidli 'wu -ka. Klisi ka -na bheli 'gbu thi, we 'dee 'gbu -in 'na salu o la lililu 'gbu -ni. ¹⁶ -We nania 'yli amiaa -nu nya, we 'na -zeli nyima tobaa 'yliya 'wu amiaa 'niasagbu -ni. ¹⁷ Nu, we 'ni lilie -yo nu -mamiee 'gbu -Lago puli nyima 'wlu la. Tiklimumie klaa, 'wutotue -dlao klaa, we -yo 'muna -we Zuzu 'Pupa wlaa, we 'gbu -Lago pulia nyima 'wlu la. ¹⁸ -O -ka 'sa Klisi lubho nu ni, o nani -Lago dudub, 'in nyima kwalia o 'hni.

¹⁹ We 'dee 'gbu, -we nyea nyima 'wutotue -dlao -yo 'dekpuaa dli latemanie, -a -tali we da. ²⁰ Lililu 'gbu, -in 'na -salu -Lago lubho la -ni. Nu, nyime mneni o 'ka lililu weee li. We mi 'sa 'bhie, -in -ka lililu yabhlo li, 'in we -ka nyime yabhlo gbonyuu 'wokwa, we 'ni 'ylinani. ²¹ -We nania 'yli, mu -wa nu: -in 'na lili nime -ni, -in 'na 'manu nu -ni, we -ka nu, muu 'ka o labhli. Gbu weee -we 'kaa -na bheli labhli, -in 'na nonu we le -ni. ²² -We mia de -gu, -we -in zua dli -gu -na 'dee -nu nya, we -tu -in -yo -Lago 'so nyidi. Nyime -o nua gbu le, 'in o' o dlia o 'de gbu, 'wutotue -dlao mi o -nu nya. ²³ Nu, nyime -o -ka li dli lube nya, we 'bigu, -Lago dlia o gbu, -we ka gbu -wa, o 'ni li dliuzue nya. 'In lenugbu weee -we'e 'bhua -Lago dliuzuzue -gu, gbonyuu -wa.

15

Sa Klisi nwa, -a nu 'sa

¹ Nu, -amia 'tea da 'wu ni, -wa 'nia 'wute, -a -sa wa 'wu wa 'woyolue 'wu. -A 'na nonu -we nania -ain dudu 'dekpuale -ni. ² -ɔ -ka -mi, ɔ nu ɔ -limaa dudu nanɔ gbu le -mɔɔ nu zuzonu 'gbu. -A -ka 'sa nu, 'in we temania wa dli la. ³ Klisu 'debbie mia, ɔ 'ni ɔ 'dee dudu nanɔ gbuu datali. Nu, we mi celida -Lagɔɛbhe 'wuɛ:

«Veli wa vela de -mi ni,
-ami wa sa 'yaa 'ɲni.»

⁴ -We weee mia celida -Lagɔɛbhe 'wu bha, we 'ka -ain gbu -sloluu gbu -wa. We -ka 'sa -mi, mu nyea -ain dltie, mu paa -ain 'kuayli, 'in -we -Lagɔ gbaa ɔ 'ka -ain 'nye, 'in -a 'ka we wu.

⁵ -Lagɔ, ɔ nyea nyuma dltie -yɔ 'kuayli -papie, 'mɔ na bhuhoea ɔ 'ka ain 'tite 'nye, a 'ka weli -bhlo -ka, 'in sa -Zezu Klisi nua, a 'ka 'sa nu. ⁶ 'In dli -bhlo -yɔ weli -bhlo nya, a 'ka -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisu Dide -Lagɔɔ 'ɲni bhli.

⁷ Nu, sa Klisi ɲwnua amiaa gbu -yɔ 'nanuu, a kpukpalu 'sa, we 'ka -Lagɔɔ 'ɲni 'ylimanu. ⁸ 'In neɛ, -Lagɔ mia, ɔ'ɔ 'bhulu ɔ weli -gu la. We 'dee 'gbu Klisi ka Zuifɔ -lubhonuɔ -ze, 'in -we -Lagɔ gbaa ɔ 'ka wa dukpasu 'nye, we yia gbuzonu -ze. ⁹ 'In, -maa 'nia Zuifɔ, -maa 'ka -Lagɔ bhuhoe -mɔɔ nyazidli ɲweɛ. 'Sa we mia celida -Lagɔɛbhe 'wu:

«-We mia dee 'gbu na yia -mi fuo paa 'lakpanya weee glaa.

'In -na 'ɲni na yia 'ylimania lɔu 'wu.»

¹⁰ We neɛ 'yae:

«'Lakpanya, nyuma -wa -Lagɔ -saa -bha,
a -yɔ wa 'sɔ li 'muna.»

¹¹ We neɛ 'yae:

«'Lakpanya, a 'de weee -mnɔni -Lagɔɔ 'ɲni.

Dudugv -nyuma weee, a -mnɔnɔ ɔ 'ŋnɔ.»

12 -Lagɔgbɔɔ -falɔpanyɔ Ezaii nɛɛ 'yaɛ:

«*-Zeseee zɔayli -nyɔmɛ yabhlo yia yia.

'Wɔ ɔ yia -sɔa ɔ 'ka 'lakpanya 'wlɔlapɔlɔ,
'in wa 'ka ɔ dli 'wɔdɔ.»

13 -Lagɔ, -ɔ nyɔma dɔa dli 'wɔ, yeli aɔn 'mɔna, 'in ɔ
'nyɛ aɔn 'wɔtɔtɔɛ -dlɔɔ, a ka ɔ dli -gv zɔv 'gbɔ. We -ka
'sa -mɔ, amɔaa ɔ dliwɔdɔdɔɛ 'ka -gɔwɔlaylimanɔda -tɔ
Zuzu 'Pɔpaa 'tɛɛ nya.

Pɔlɔv lubho, -wa 'nɔa Zuifv -gbɛ

14 Na bheliain, in mɔ we -gv nɔ, a mɔ yeda 'nanɔ
nya. Amɔaa 'dɛ -yi gbɔ duun, 'in sa a 'kaa 'dɔzɔzɔ, a -
yi we. 15-16 'Bhie, 'sebhɛ nɔ datɔlɔa, in 'kaa amɔaa dli
gwlu -sa, in 'nɔ na 'dɛ nyeni. -We ka 'gbɔ na nɔa we
ɛ, mɔ nɔ: -Lagɔ -zɛliɔ 'mɔ -Zezu Klisi lubhonɔnyɔ
ɔ 'nanɔ nya -wa 'nɔa Zuifv -yla. Mɔɔ -saa -bha 'mɔ
in 'ka wa -yla -Lagɔgbɔ gba, 'in -wa 'nɔa Zuifv, wa
'ka wlawlalu -we nanɔa -Lagɔ dudɔ -zɛ. Nɔ, Zuzu
'Pɔpa wɔlɔlɔa -mɔ we. 17 We 'dɛɛ 'gbɔ, lubho -we -
Lagɔ 'nyɛa 'mɔ, we mɔ na 'mɔna nya, -Zezu Klisi 'wɔ.

18 Nɔ, in -ka dli 'tɛmanɔ in 'ka gbɔ yabhlo gba nɔ, mɔ
-wa -we Klisi nɔa na gbɛgbɛin ɛ, we 'nɔ gbɔ -putu.
Na gbɛgbɛin Klisi nɔa lubho, 'in -wa 'nɔa Zuifv, 'in
-maa yia -Lagɔ 'nɔŋwe zɔ. -Li -we nya ɔ nɔa we ɛ,
mɔ nɔ: wɛli klaa, ɛnɔgbɔ klaa, 19 gwɛdigbɔ klaa, we
-yɔ -we sɔbhaliɔ nyɔmɛ ŋwɛgaga, -Lagɔɔ Zuzuu 'tɛɛ
nya. Sanɛɛ in 'bhɔa *-Zeluzalɛmɔ, -zugba na gba
da weee -Lagɔgbɔ -we gbaa Klisi -gvgbɔ, 'in in yia
ililiɔ nyeni. 20 Na dli 'wɔ -gbɔ -wa nɔ, 'gbenya we
'wɔ nyuma 'nɔa -sɔ Klisi gbɔ 'nɔ, in 'ka -mɔ -Lagɔgbɔ

gbaa mni, -mɔv yi 'wlv nu, da nyime -putu 'paa -buduu gwe glu, in 'subha -bha -budu. ²¹ Sa we mia celida -Lagɔɛbhɛ 'wɔ, 'sa in nva lubho:

«Nyuma -wa -yla wa 'nia ɔ gbu gba,
'yia wa yia ɔ.

-Wa 'nia ɔ gbu 'nɔ,
'wɔ wa yia we lanva.»

²² Mɔ nyenia 'mi -zakpa duun, we 'gbu in 'nia amiaa -gbɛ nyini.

*Pɔlv 'yibha ɔ 'ka *Wlɔmɔ mni*

²³ -Slɛn, lubho in mia wee 'gbenya 'wɔ nɔda, we ka bhia. In 'yibha in 'ka amiaa -gbɛ mni, -mɔv -zɔ duun ka 'plu 'gbu, ²⁴ zli in -ka ɛsipanyɪ mnida -mi, 'in na plia amiaa -gbɛ. Cɪn, in -ka -mɔ mnida -mi na dli mi amiaa 'yiyɛ -gv. Nu, 'yli 'sɔɛ na -yɔ aɪn yia lia, 'in na dli mi aɪn -gv a 'ka 'mi 'wɔsa na ɛsipanyɪ -mnida. ²⁵ Nu, -Zeluzalemɔ na mnia -slɔ, in 'ka -Lagɔnyuma -wa mia -mɔ 'wɔsa. ²⁶ Nu, -Zeluzalemɔv -Lagɔnyuma, -wa boba mia 'bhada, Masedvanɪ -yɔ Akaii -Lagɔnyuma 'yibha wa 'ka wa 'wɔsa 'gwɛzi nya. ²⁷ Wa 'yibha wa 'ka wa 'wɔsa, wa -ka yaa we lenv ni, kpagbu wa -saa. Nu, Zuifvɔ -Lagɔnyuma dlilia -Lagɔɔ 'nyulanɔwnanɔwɪe 'lakpanya nya. 'Sa -bhlokpade -maa ka we 'klɔ -maa 'ka -maa 'ɲɪnmɪe dlili Zuifvɔ nya. ²⁸ Nu, in -ka wee gbu ni bhia, in -ka -Lagɔnyuma, -wa mia -Zeluzalemɔ 'gwɛzi 'nyɛ, ɛsipanyɪ na yia mnia, 'in na plia amiaa -gbɛ. ²⁹ 'In, in -yi we 'ji nu, in -ka amiaa -gbɛ mni, Klisu 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ 'dɛbhie nya na yia -mɔ nyinia.

³⁰ Na bhelian, -we na yibhala aɪn mɔ nu: a -yɔ 'mi 'sɔ, -a 'yi 'klɪ -a 'ka -Lagɔ bhuhhoe na 'gbu. -Amiaa -

Kanyo -Zezu Klisu 'hni -yo zekalɔɔ -we -Lagoo Zuzu 'nyea -ain, we 'gbu na yibhalia we ain.

³¹ A bhubhoe -Lago, in yi Zudee -nyuma, -wa'a zva Klisi dli -gu, kwεε bhlili. A bhubhoe -Lago 'in -Zeluzalemoo -Lagonyuma 'ka 'wɔsasie -we in -yo we mia mnida -yɔɔhwnu dli -zɔnu nya. ³² We -ka 'sa -mi, in mneni in 'ka amiaa -gbε mni 'mɔna nya, 'in -Lago -ka hwnu, in mneni in 'ka amiaa -gbε nyape 'yli ya 'sɔle nya. ³³ Nu, -Lago, -ɔ nyea nyuma 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ, ɔ -yo a 'de weee 'sɔ -mi. -Ameni.

16

Fvsaweli

¹ Amia na nyea -amiaa bhɔɔ Febee yoo. Nu, -Lagoo lubho ɔ nua, -mɔ Sankleee *leglizɔ 'wɔ. ² Sa -Lagonyuma 'kaa nyuma kpa, a kpa 'sa ɔ -amiaa -Kanyoo 'hni nya. Gbu weee -we 'wɔ ɔ -ka ain la, a -sa ɔ 'wɔ. Nu, ɔ 'de ka nyuma duun 'wɔsa, we -yo na 'de.

³ Plisili -yo Akilasi, -wa -yo 'mi 'sɔ nua -Zezu Klisu lubho, a -sa wa fu. ⁴ Wa ka wa 'dεε nu 'yliyɔgagie pɛlv 'pa, wa 'ka 'mi gbu 'wɔsa. We 'ni na 'debhlogbɔɔ 'ka wa 'nani yibheli: nu, 'lakpanyaa leglizɔ weee, -maa klaa. ⁵ -Lagonyuma -wa gbelia 'wlu -mɔ wa -budu zɔ, a -sa wa fu.

Epaineti, -ɔ mia na jijli -tale nya, a -sa ɔ fu. Omɔ mia, -wa hwnua Klisu gbu -yo, mɔ -wa wa tiatia -nyime -mɔ -Aziii kibhe lv.

⁶ Malii -ɔ nua amiaa lubho sa duun, a -sa ɔ fu.

⁷ A -sa Andlonikusi -yo Zuniasi fu. Wa mi na zɔayli -nyuma nya, 'in in -yo wa 'sɔ yia -kaslv pla. Nu, ma plaa Klisi 'mi 'yu, 'in wa -yia wa nyuma 'kadɔ nya ɔ tietienya glaa.

⁸ A -sa Ampliatuſi fv. Na jijli -tale -wa -mɔ -Kanyɔ 'wɔ.

⁹ A -sa Uluben fv, mɔ -yɔ -aɪn 'sɔ nva Klisu lubho. ɔmɔ -yɔ na jijli -tale Sitakisɪ 'sɔ.

¹⁰ A -sa Apelesi fv. Mɔ -slolua ɔ 'dɛ -Lagɔnyime tikli nya. A -sa Alistobulu -buduɲweɛ -nyuma fv.

¹¹ A -sa Ewloɔɔn fv, nu, na -buduɲweɛ -nyime -wa. Nalɪsɪu -buduɲweɛ -nyuma -wa zɔa -Kanyɔ dli -gɔ, a -sa wa fv.

¹² A -sa Tlifeni -yɔ Tlifozɔ fv. Ma nva -Kanyɔɔ lubho. A -sa na jijli -tale Pelɪsɪdɪ fv. Mɔ nva -Kanyɔ lubho duun.

¹³ A -sa Wlufusi fv. Nu, -Kanyɔ -saa -bha ɔ. ɔ 'nyaa -ɔ mɪ 'yaa nanɔ nya, a -sa -mɔɔ fv.

¹⁴ Asɛnkliɪ klaa, Flegɔn klaa, Elɪmɛsɪ klaa, Patlobasɪ klaa, Elɪmasɪ klaa, we -yɔ bhelia -yɔ bhɔlɔa -wa -yɔ wa 'sɔ mia, a -sa wa fv.

¹⁵ Filolɔgɔ -yɔ Zuli klaa, Nele -yɔ ɔ bhɔlɔ klaa, Olɛnpasɪ klaa we -yɔ -Lagɔnyuma weee -yɔ wa 'sɔ mia, a -sa wa fv.

¹⁶ A sisali fv 'wɔgbɪgbɪe nya, -Lagɔnyuma 'bhisa. Klisu leglizɪ weee nɛɛ wa -sa aɪn fv.

'Dizɔwɛli

¹⁷ Bheliaɪn, -we na 'yɪbhali aɪn, mɔ nɪ: -wa sisali nyuma -yɔ, a kpa amɪaa 'dɛ 'nanɔɔ wa gbɛgbɛɪn. -Sloluwɛli a 'yɪa, wa -ka we gbɛgbɛɪn mɪnɪda -mɪ, a 'nɪ nɔ 'nanɔɔ, 'ɪn wa bhɪli nyuma la. A -yɔ wa 'sɔ 'na nɔnɔ -nɪ. ¹⁸ We ka gbɔ -wa, 'sasɔkpa -nyuma mia, wa'a nɔ -amɪaa -Kanyɔ Klisu lubho. Wa 'dɛɛ nɔkplaa lubho wa nva. Wɛli mɛnɔ -nɔ -yɔ gbɔ duun wa gbaa nyuma -yla. We nya wa nva nyuma -kpɔa -dawli 'wɔ.

19 'In amia mia, sa a zva -Lago 'nuhwe, we 'di ka da weee lamneni. We 'deε 'gbu, in mi 'muna 'wu amiaa 'gbu. Nu, in 'yibha a yibheli gbu a 'ka 'nanu 'dekpua nu, 'in a zu amiaa 'de 'yliyɔ a yi gbonyuu lenu.

20 -Lago -ɔ wlaa 'wɔtɔtɔve -dlɔɔ, mɔ yia dayli *-
Saatan lawɔwɔlaha amiaa bhv zɔ.

Nu, -amiaa -Kanyɔ -Zezu ηwna ain 'nyu la.

21 Timotee, -ɔ -yɔ 'mi 'sɔ nva lubho, neε ɔ -sa ain fu. Lusiusu klaa, Zasɔɔn klaa, we -yɔ Sosipateli -wa mia na -budunweε -nyuma nya, sa 'yaa ain fu.

22 -Ami, Telitiusu -ɔ celi 'sebhe ni, in -sa ain fu -
amiaa -Kanyɔ -ɔ nva -ain nyime -bhlo nyaa 'ηni nya.

23 Gayusi neε ɔ -sa ain fu. ɔ -gbε in -dia la, -mɔ ɔ
-budu zɔ -Lagonyuma weee gbelia 'wlu.

'Gbee 'gwezilazonyɔ Elasiu -yɔ -amiaa bheli
Kalitusu neε wa -sa ain fu. [24 -Amiaa -Kanyɔ -Zezu
Klisi ηwna a 'de weee 'nyu la.]

-A 'ylimanu -Lagɔɔ 'ηni

25 -A 'ylimanu -Lagɔɔ 'ηni! We ka gbu -wa, -
Lagɔgbu na gbaa -Zezu Klisu daa, mɔ mnena ɔ 'ka
ain latemani dlizɔve 'wu we -gu. -Lagɔɔ zizelu, -
we ka bi -gwleε 'wu, we gbεgbεin we 'wɔa bhlee.

26 Nu, -slεn mia, we mi zli 'klv. Nyuma weee -wa
'nia Zuifu, wa mnene wa 'ka we yibheli -we mia
celida, we gbεgbεin. Wee 'sebhenya mia, -Lagɔgbu
-falipanya celi bhaa we. -Lagɔ -ɔ mia 'yli weee nya, -
ɔ 'nia bhilida -ka, mɔ gbaa nu, wee weli 'wɔ zli 'klv,
'in 'lakpanya weee 'ka ɔ dli -gu zu, 'in wa 'ka ɔ 'nuhwe
zu.

27 -Lagɔ -ɔ ka 'debhlogbɔɔ -yi gbu, ɔ 'ηni 'ylimanu
-Zezu Klisu gbεgbεin 'yli weee nya. -Amenu.

W^Ususlolue loluu 'εbhε
New Testament in Kouya

copyright © 2002 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kouya

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Information sur le droit d'auteur

© 2002, Wycliffe Bible Translators, Inc. tous droits réservés.

Ce texte de traduction vous est rendu disponible sous termes du Creative Commons License: Attribution-Noncommercial- Pas de travaux dérivés. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) En outre, vous avez l'autorisation de mettre le texte sous différents formats de fichier, tant que vous ne changez pas le texte ou la ponctuation de la Bible.

Vous pouvez partager, copier, distribuer, transmettre et extraire des parties ou des citations de ce travail à condition que vous incluiez l'information sur le droit d'auteur ci-dessus:

- Vous devez donner Attribution au travail.
- Vous ne devez pas vendre ce travail pour en tirer profit.
- Vous ne devez effectuer aucun travail dérivé qui puisse changer les mots ou la ponctuation en l'état des Saintes Ecritures.

Les autorisations au-delà du canevas de cette licence peuvent être disponibles si vous nous contactez au travers de votre demande.

Le Nouveau Testament

en Kouya

Copyright Information

© 2002, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Kouya

© 2002, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022

6b111f8e-be6f-55f2-a7a8-c43583754a65